

Financial Action Task Force

Groupe d'action financière

**ПОСІБНИК
ДЛЯ КОМПАНІЙ ЗІ
СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ**

ЗМІСТ

ЧАСТИНА ПЕРША: ВИКОРИСТАННЯ ПОСІБНИКА ТА ЦІЛІ ПІДХОДУ, ЗАСНОВАНОГО НА ОЦІНЦІ РИЗИКІВ.....4

Глава перша: Попередня історія та зміст.....	4
Мета посібника.....	4
Цільова аудиторія, статус та зміст посібника.....	5

Глава друга: Підхід, оснований на оцінці ризиків – мета, користь та виклики.....	6
Мета підходу, оснований на оцінці ризиків.....	6
Потенційна користь та виклики застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.....	8

Глава третя: FATF та підхід, що ґрунтується на оцінці ризику.....	11
Загальний принцип ризику.....	11
Посилання на спеціальний ризик.....	12
Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику до фінансування тероризму.....	15
Обмеження застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.....	16
Розмежування нагляду, що ґрунтується на оцінці ризику, та політики і процедур, що ґрунтуються на оцінці ризику.....	18

ЧАСТИНА ДРУГА: ПОСІБНИК ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ.....20

Глава перша: Основні принципи створення підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.....	20
Принцип перший: розуміння та реагування на загрози і недоліки: національна оцінка ризику.....	20
Принцип другий: законодавча/регуляторна система, яка підтримує застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.....	21
Принцип третій: розробка системи моніторингу з метою підтримки застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.....	21
Принцип четвертий: визначення головних учасників та забезпечення відповідності міжнародним стандартам.....	22
Принцип п'ятий: обмін інформацією між державним та приватним сектором.....	24

Глава друга: Імплементация підходу, що ґрунтується на оцінці ризику....	25
Оцінка ризику як національний пріоритет.....	25
Регуляторний нагляд – основні принципи.....	28

ЧАСТИНА ТРЕТЯ: ПОСІБНИК ДЛЯ КОМПАНІЙ ЗІ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ПОСЕРЕДНИКІВ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПІДХОДУ, ЩО ГРУНТУЄТЬСЯ НА РИЗИКАХ.....35

Глава перша: Категорії ризику.....	37
Ризик, який становить клієнт.....	38
Ризик, який становить продукт/послуга/операція	40
Змінні, які впливають на рівень ризику.....	41
Контроль випадків з високим рівнем ризику.....	42
Глава друга: Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.....	43
Заходи належної перевірки клієнта/принцип знай свого клієнта.....	43
Моніторинг клієнтів та операцій.....	45
Звітування про підозрілі операції, зокрема спроби проведення операції або здійснення діяльності.....	46
Навчальна підготовка та підвищення обізнаності.....	47
Глава третя: Внутрішній контроль.....	49
ДОДАТОК 1: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ ОРАГАНІВ НАГЛЯДУ ЗА СТРАХОВОЮ ДІЛЯльністю ЩОДО ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ.....	53
Пояснювальна записка.....	53
Суттєві критерії.....	53
ДОДАТОК 2: ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	55
А. Документи FATF.....	55
Б. Міжнародні організації/установи.....	55
Міжнародна організація нагляду за страховою діяльністю.....	55
Міжнародна організація Transparency International.....	55
В. Законодавство/Рекомендації щодо підходу, що базується на оцінці ризиків.....	56
Австралія.....	56
Бельгія.....	56
Канада.....	56
Італія.....	56
Японія.....	57
Джерсі.....	57
Південна Африка.....	57
Великобританія, Британська організація з протидії відмивання коштів JMLSG.....	57
Сполучені Штати.....	57

Г.Обмін інформацією/досягнення домовленостей між державним та приватним сектором	58
Д. Інші джерела інформації з метою сприяння оцінці ризиків діяльності національних та фінансових установ в межах країни та між кордонної діяльності.....	59
ДОДАТОК 3: КОНТРАКТНІ ВІДНОСИНИ МІЖ ПОСЕРЕДНИКАМИ ТА КОМПАНІЯМИ ЗІ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ.....	61
ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ.....	62

ЧАСТИНА ПЕРША:

ВИКОРИСТАННЯ ПОСІБНИКА ТА ЦІЛІ ПІДХОДУ, ОСНОВАНОВОГО НА ОЦІНЦІ РИЗИКІВ

Глава перша: Попередня історія та Зміст

1. У червні 2007 року FATF ухвалила посібник щодо підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму: принципи та процедури, який включає посібник для державних органів та посібник для фінансових установ. Це стало завершенням активних консультацій між представниками державного та приватного сектору Електронної дорадчої групи (ЕДГ), заснованої FATF.

2. В 2008 році, FATF ухвалила посібник щодо підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму: принципи та процедури для бухгалтерів, казино, торговців цінними металами та коштовним камінням, юристів, агентів з нерухомості і трастів та компаній, що надають послуги, а в червні 2009 року - посібник в сфері надання грошових послуг.

3. Зустріч відбулася у вересні 2008 року і на ній були присутні організації, що представляють компанії зі страхування життя. Електронна дорадча група (ЕДГ) була створена для цього процесу і її очолила пані Ліза Тейт (Американська рада зі страхування життя ACLI) та пан Рейнхард Пройше (Європейська асоціація страхування та перестраховування СЕА). До групи увійшли члени та спостерігачі FATF, а також представники секторів страхування життя та посередники, які добровільно погодилися працювати над питанням підходу, оснований на оцінці ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Перелік учасників наведено в Додатку 4.

4. Після подальших консультацій на міжнародному рівні в державному та приватному секторах, FATF на Пленарному засіданні в жовтні 2009 року ухвалила Посібник щодо підходу, оснований на оцінці ризиків для компаній зі страхування життя та посередників.

Мета посібника

5. Мета посібника полягає в:
- Підтримці створення єдиного розуміння того, що передбачає підхід, що ґрунтується на оцінці ризику.
 - Розробці ефективних принципів, які використовуються при застосуванні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.
 - Визначення характеристик ризиків, які свідчать про те, що пом'якшення стратегії може бути виправданим.

- Описати практику державного та приватного секторів у розробці та впровадженні ефективного підходу, що базується на оцінці ризиків; та
- Заохочення налагодження відносин між державним та приватним секторами, які сприяють протидії відмиванню коштів та фінансуванню терористів.

6. Однак, слід зазначити, що застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, не є обов'язковим. Належним чином застосований підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, не обов'язково зменшує навантаження, але результатом його застосування повинно стати більш ефективне використання ресурсів. Для деяких країн більш прийнятним є застосування підходу, що ґрунтується на правилах. Країни повинні самостійно прийняти рішення щодо того, чи потрібно їм застосовувати підхід, що ґрунтується на оцінці ризику або як саме його застосовувати.

Цільова аудиторія, статус та зміст посібника

7. Посібник в основному націлений на державні установи та компанії зі страхування життя і посередників (тобто брокерів та агентів зі страхування життя). Документ складається з трьох незалежних частин. В першій частині зазначені ключові елементи підходу, що базується на оцінці ризиків, та розглянуто основні положення, які пояснюються в частині другій (Посібник для державних органів) та частині третій (Посібник для компаній зі страхування життя та посередників). У додатку 2 зазначені додаткові джерела інформації.

8. Посібник укладено з метою визначення ключових елементів ефективного підходу, що базується на оцінці ризиків та визначення кола питань, які як державні органи, так і компанії зі страхування життя, а також посередники, можуть виявити бажання розглянути при застосуванні підходу, що базується на оцінці ризиків.

9. Посібник визнає, що кожна країна та її національні органи, у співпраці з компаніями зі страхування життя та посередниками, матиме за необхідне ідентифікувати найбільш доцільний режим, пристосований до того, щоб мати справу з ризиками окремої країни. Тим самим, Посібник не намагається представити єдину модель підходу, оснований на оцінці ризиків, але намагається забезпечити керівництво щодо більш широких рамок, оснований на принципах та процедурах, які країни можуть розглянути при застосуванні підходу, оснований на оцінці ризиків, з розумінням того, що таке керівництво не відмінє постанови національних органів.

Глава друга: Підхід, оснований на оцінці ризиків – мета, користь та виклики

Мета підходу, основанийого на оцінці ризиків

10. Рекомендації FATF містять мову, що дозволяє країнам певною мірою перейняти підхід, оснований на оцінці ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Ця мова також уповноважує країни надавати дозвіл компаніям зі страхування життя та посередникам використовувати підхід, оснований на оцінці ризику, розвантажувати деякі з їх зобов'язань щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Ухвалюючи підхід, оснований на оцінці ризиків, компетентні органи і компанії зі старування життя та посередники здатні забезпечити відповідність заходів запобігання або стримування відмивання коштів та фінансування тероризму ідентифікованим ризикам. Це дозволить розмістити ресурси у найбільш ефективний спосіб. Принцип полягає в тому, що ресурси повинні управлятися у відповідності із пріоритетами таким чином, щоб найбільші ризики отримали найбільшу увагу. Альтернативні підходи полягають в тому, що ресурси використовуються або рівномірно, так, щоб компанії зі страхування життя та посередники клієнти, продукти тощо отримували однакову увагу, або так, щоб ресурси були націленими, але на основі факторів, які не є оціненим ризиком. Це неумисно може призвести до підходу «запитальника» з акцентом на відповідності регуляторним потребам, а не боротьбі з відмиванням коштів або фінансуванням тероризму.

11. Ухвалення підходу, основанийого на оцінці ризику передбачає ухвалення процесу управління ризиком для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Цей процес охоплює визнання існування ризику(-ів), здійснення оцінки ризику(-ів) та розробки стратегій для управління та пом'якшення ідентифікованих ризиків.

12. Аналіз ризиків повинен здійснюватися та оновлюватися для визначення місць, в яких ризики відмивання коштів та фінансування тероризму є найбільшими. Країнам необхідно ідентифікувати основні слабкі місця та поводитися із ними відповідно. Компаніям зі страхування життя та посередникам потрібно буде ідентифікувати клієнтів, продукти та послуги із найвищим рівнем ризику, включаючи канали доставки та географічне положення. Це не статичні оцінки. Вони змінюватимуться протягом часу, в залежності від розвитку обставин та еволюції загроз.

13. Стратегії з управління та пом'якшення ідентифікованих ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в компаніях зі страхування життя та посередників зазвичай націлені на запобігання діяльності за допомогою засобів утримання від діяльності (наприклад, відповідні заходи належної перевірки клієнта), виявлення (наприклад, моніторинг та звітування про підозрілі операції), та збереження даних для полегшення розслідувань.

14. Пропорційні процедури мають бути розроблені, ґрунтуючись на оціненому ризику. Зони з підвищеним ризиком мають підлягати посиленним заходам з боку компаній зі страхування життя та посередників. Останні можуть включати заходи такі як посилена належна перевірка клієнта та посилені заходи моніторингу операцій. Спрощені або зменшені види контролю мають застосовуватися, також у випадках, коли ризику є низькими.

15. Немає жодних універсально прийнятних методологій, які зазначають характер та межі підходу, ґрунтованого на оцінці ризику. Однак, ефективний підхід, ґрунтований на оцінці ризику включає в себе ідентифікацію та категоризацію ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму і створення доцільного контролю, ґрунтуючись на ідентифікованому ризику. Ефективний підхід, ґрунтований на оцінці ризику дозволить компаніям зі страхування життя та посередникам здійснювати доцільну оцінку бізнесу по відношенню до їх клієнтів. Застосування обґрунтованого та добре скоординованого підходу, ґрунтованого на оцінці ризику, підтвердить визначення компаній зі страхування життя та посередників по відношенню до управління ризиками відмивання коштів та фінансування тероризму та дозволить компаніям зі страхування життя та посередникам здійснювати належну ділову оцінку по відношенню до їх клієнтів. Підхід, ґрунтований на оцінці ризику, повинен дозволити компаніям зі страхування життя та посередникам залучатися до операцій і водночас ефективно управляти потенційними ризиками відмивання коштів та фінансування тероризму.

16. Незважаючи на силу та ефективність контролю по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, створеного компаніями зі страхування життя та посередниками, злочинці продовжують намагатися переміщати злочинні доходи через фінансовий сектор невиявленими та час від часу вони досягають мети. Належним чином розроблений та ефективно впроваджений підхід, ґрунтований на оцінці ризику, забезпечить належну та ефективну структуру контролю для управління ідентифікованими ризиками відмивання коштів та фінансування тероризму. Однак, необхідно визнати, що будь-який належно застосований контроль, включаючи контроль, впроваджений в результаті належно застосованого підходу, ґрунтованого на оцінці ризику, не ідентифікує та не виявить усі випадки відмивання коштів та фінансування тероризму. Тим самим, регулятори, правоохоронні та судові органи повинні брати до уваги та приділити належну увагу застосуванню добре обґрунтованого підходу, що ґрунтований на оцінці ризиків, стосовно компаній зі страхування життя та посередників. Коли компанії зі страхування життя та посередники недостатньо ефективно знижують ризики у зв'язку із неспроможністю адекватного впровадження підходу, ґрунтованого на оцінці ризиків, або недієвістю програми, ґрунтованої на оцінці ризиків, що виявилась неадекватною у своїй розробці, тоді регулятори, правоохоронні та судові органи повинні вжити необхідних заходів, включаючи накладання штрафів, або інші необхідні правозастосовні/регуляторні заходи.

Потенційна користь та виклики застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

Користь:

17. Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму може мати значну користь для всіх сторін, включаючи громадськість. При ефективному застосуванні цей підхід дозволить компаніям зі страхування життя та посередникам, а також наглядовим органам бути більш ефективними та результативними у використанні ресурсів та зменшенні тягаря на клієнтів. Зосередження уваги на загрозах, що мають вищий ступінь ризику, дозволить більш ефективно отримати позитивні результати.

18. Зусилля, спрямовані на боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, також повинні бути гнучкими, щоб змінюватися залежно від появи нових ризиків. Таким чином, компанії зі страхування життя та посередники повинні враховувати результати своєї оцінки, свої знання та досвід при розробці підходу, що ґрунтується на оцінці ризиків, для своїх організаційних, структурних та підприємницьких видів діяльності.

19. Ризики відмивання коштів та фінансування тероризму можуть більш ефективно управлятися за допомогою процесу, основанийого на оцінці ризиків, який оцінює усі ризики, та який створено на угоді про співробітництво між компетентними органами та компаніями зі страхування життя та посередниками. Без співробітництва та розуміння між цими сторонами, неможливо існування ефективного процесу, що ґрунтується на оцінці ризиків.

20. Особи, що відмивають кошти, та терористичні організації мають значні знання в галузі страхування життя та посередництва і вживають посилені заходи з ціллю приховати свою фінансову діяльність та зробити її нерозрізною з легітимними операціями. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризиків, розроблено для того, щоб ще більше ускладнити для цих злочинних елементів використання компаній зі страхування життя та посередників у зв'язку із посиленням уваги до діяльності, що ідентифікована як така, що має підвищений ризик і здійснюється цими злочинними елементами. На додачу, підхід, що ґрунтується на оцінці ризиків, дозволяє компаніям зі страхування життя та посередникам більш ефективно та результативно регулювати та адаптуватися з ідентифікацією нових методів відмивання коштів та фінансування тероризму.

Виклики

21. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, не обов'язково є легким рішенням, адже при впровадженні необхідних заходів потрібно долати певні перешкоди. Деякі складності можуть бути пов'язані з використанням

підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Інші можуть виникнути у зв'язку з труднощами при здійсненні переходу до системи, що ґрунтується на оцінці ризику. Низка перешкод може постати при намаганні запровадити більш ефективну систему. Проблема запровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, по відношенню до фінансування тероризму більш детально розглядається в параграфах 37 – 41 наведених далі.

22. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, створює виклики для установ як приватного, так і державного сектору. Такий підхід вимагає ресурсів та досвіду збору і тлумачення інформації про ризики як на інституційному, так і на національному рівнях з метою розробки відповідних процедур і систем та підготовки персоналу. Далі він вимагає об'єктивної та обґрунтованої оцінки при впровадженні в межах установи та її складових таких процедур та систем. Проведення цієї оцінки сприятиме урізноманітненню систем, які впроваджуються на практиці, що, в свою чергу, позитивно вплине на кількість інновацій та покращить рівень дотримання законодавства. Однак, можуть виникнути певні непорозуміння, пов'язані з невиправданими сподіваннями, труднощами у застосуванні єдиних регуляторних вимог, відсутність розуміння інформації, що вимагається, з боку клієнтів.

23. Запровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, вимагає від компаній зі страхування життя та посередників чіткого розуміння ризиків та здатності проводити об'єктивну оцінку. Також це вимагає постійного збагачення досвіду в сфері страхування життя та посередництва, наприклад, через навчання, запрошення експертів, професійні поради та навчання в процесі роботи. Процес буде завжди отримувати користь від обміну інформацією з компетентними органами. Надання інформації щодо кращої практики також є дуже цінним. Намагання запровадити підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, без достатнього досвіду може привести до невірної оцінки. Компанії зі страхування життя та посередники можуть переоцінити ризик, що призведе до надлишкового використання ресурсів, або вони можуть недооцінити ризик і тим самим створити слабкі місця.

24. Компанії зі страхування життя та посередники можуть прийти до висновку, що деякі працівники відчувають певні незручності при проведенні оцінки ризиків. Це може призвести до занадто виваженої процедури прийняття рішень або вимагати занадто багато часу для обґрунтування прийнятого рішення. Всі ці проблеми можуть виникнути на різних рівнях управління ризиками. Однак, у випадках, де керівництво не спроможне виявити або недооцінює наявні ризики, в межах компаній зі страхування життя та посередників може розвинутися культура, що дозволяє залучення недостатньої кількості ресурсів з метою дотримання законодавства, що призводить до значних його порушень. Наглядачі повинні приділяти більше уваги питанню чи здійснюють компанії зі страхування життя та посередники ефективно процес прийняття рішень. Однак, в якості перевірки ефективності

загального управління ризиком бізнесу можна використовувати просте тестування або можуть переглядатися індивідуальні рішення (дивіться параграф 86). Наглядачі повинні розуміти, що навіть якщо компанії зі страхування життя та посередники створили відповідні структури та процедури управління ризиком, що регулярно оновлюються, та слідували відповідним політикам, процедурам та процесам, компанії і страхування життя та посередники можуть досі приймати неправильні рішення в світлі додаткової інформації, що не є доцільно доступною на цей час. Наглядачі та страховики мають працювати разом з метою досягнення взаєморозуміння в запровадженні підходу оснований на оцінці ризиків.

25. При запровадженні підходу, що ґрунтується на оцінці ризиків, компанії зі страхування життя та посередники повинні мати можливість здійснювати об'єктивну оцінку кожної ситуації. Це означає, що дві компанії зі страхування життя та посередники очевидно застосовуватимуть однакову детальну практику. Така потенційна різноманітність практики вимагає від регуляторів прикладати більше зусиль до створення та розповсюдження посібників про кращу практику, хоча це може створювати труднощі для працівників, які здійснюють моніторинг дотримання законодавства. Існування посібників про кращу практику, навчання наглядачів, дослідження галузі протидії відмивання коштів/фінансування тероризму та надання інших наявних інформаційних матеріалів допоможе наглядачам з'ясувати, чи провели компанії зі страхування життя об'єктивну оцінку ризиків.

Потенційна користь та потенційні складності можна підсумувати наступним чином:

Потенційні переваги:

- краще управління ризиками та витрати-вигоди;
- компанії зі страхування життя та посередники зосереджують увагу на реальних та виявлених загрозах;
- гнучкість з метою адаптації до ризиків, які постійно змінюються.

Потенційні виклики:

- одержання необхідної інформації щодо проведення об'єктивної оцінки ризиків;
- витрати, пов'язані з короткотерміновими переказами;
- зростаюча потреба у працівниках, здатних проводити об'єктивну оцінку ризиків;
- зростаюча потреба у відповідному навчанні;

- надання відповідних регуляторних відповідей з метою урізноманітнення практики.

Глава третя: FATF та підхід, що ґрунтується на оцінці ризику

26. Різні ступені відмивання коштів та фінансування тероризму для деяких видів компаній зі страхування життя та посередників або певних видів клієнтів, продуктів та операцій є питаннями, які лежать в основі Рекомендацій FATF. Відповідно до Рекомендацій країни можуть брати до уваги ризик у 2 способи: (a) існує загальний принцип оцінки ризику, що застосовується до компаній зі страхування життя та посередників, та який дозволяє країнам у певних випадках не застосовувати деякі Рекомендації повністю або частково, за дотримання певних умов; та (b) існують спеціальні Рекомендації, в яких рівень ризику є питанням, яке країна або повинна взяти до уваги (якщо існує високий ризик), або може взяти до уваги (якщо ризик низький). В усіх випадках при оцінці ризику, особливу увагу слід приділяти привабливості для злочинців та терористів використання каналів, які вони ідентифікували як такі, що підходять для їхніх цілей. Канали з низьким ризиком іноді також можуть стати ціллю для «незаконного використання».

Загальний принцип ризику

27. Країна може вирішити, що вона застосує повний спектр заходів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, що встановлений Рекомендаціями 5-11, 13-15, 18 та 21-22 для усіх видів фінансових установ¹. Однак, така країна може також вирішити брати до уваги ризик та може вирішити обмежити застосування деяких Рекомендацій, якщо одна з нижченаведених умов виконується. У випадку наявності обмежень або винятків, це повинно здійснюватися на суворо обмеженій та обґрунтованій основі:

- Коли фінансова діяльність здійснюється особою або установою на випадковій або дуже обмеженій основі (розглядаючи кількісний та абсолютний критерії) так, що існує дуже незначний ризик відмивання коштів або фінансування тероризму², країна може вирішити, що заходи по боротьбі з відмиванням коштів не є необхідними, повністю або частково.

¹ Дивіться Глосарій Рекомендацій FATF, визначення «фінансової установи».

² Посилання на фінансування тероризму в цих двох визначеннях було додано до параграфу 20(a) та (b) Методологій FATF.

- За суворо обмежених або обґрунтованих обставин, та основууючись на доведеному низькому ризику відмивання коштів або фінансування тероризму, країна може вирішити не застосовувати деякі із 40 Рекомендацій до певних видів фінансової діяльності.

Посилання на спеціальний ризик

28. На додачу до загального принципу ризику, про який зазначено вище, підхід, що ґрунтується на оцінці ризику є або включеним до Рекомендацій (та Методології) у спеціальні або обмежені способи в деякі Рекомендації, або є притаманною частиною або пов'язаний із цими Рекомендаціями. Для установ, видів діяльності та професій, які охоплюються Рекомендаціями FATF, ризик розглядається в трьох різних сферах: (а) заходи належної перевірки клієнтів (Р. 5-9); (б) системи внутрішнього контролю установ (Р. 15 та 22); (с) підхід до регулювання та всеохоплюючого нагляду компетентними органами (Р. 23); та (d) положення для країн щодо дозволу визначеним не фінансовим видам діяльності та професіям брати до уваги ризик відмивання коштів та фінансування тероризму у спосіб, схожий із способом, що застосовується для фінансових установ (Р.12, 16 та 24).

Належна перевірка клієнтів (Р. 5-9)

29. Поняття ризику вживається в наступних значеннях:

а) підвищений ступінь ризику – згідно з Рекомендацією 5 країна повинна вимагати від компаній зі страхування життя та посередників здійснювати посилену перевірку клієнтів, а також ділових відносин та операцій. Рекомендація 6 (політично заангажовані особи) є прикладом застосування такого принципу та вважається випадком підвищеного ризику, що вимагає посилених заходів належної перевірки клієнтів.

б) низький ступінь ризику – країна може дозволити компанія зі страхування життя та посередникам враховувати низький ступінь ризику при визначення обсягу заходів належної перевірки клієнтів, яку вони здійснюватимуть (див. критерії Методології 5.9). компанії зі страхування життя та посередники можуть зменшити або спростити (але не відмовитися повністю) необхідні заходи. Два можливі приклади того, де можуть бути нижчі рівні ризиків відмивання коштів/фінансування тероризму, включають в себе компанії зі страхування життя та посередників, які підлягають дії вимог у відповідності із Рекомендаціями FATF та перевіряються на предмет дотримання цих вимог, та зазначені державні товариства, які підлягають дії вимог щодо регуляторного розкриття інформації.

² Посилання на фінансування тероризму в цих двох визначеннях було додано до параграфу 20(а) та (б) Методологій FATF.

в) ризик від впровадження інновацій – згідно з Рекомендацією 8 країна повинна вимагати від компаній зі страхування життя та посередників звертати особливу увагу на ризики, що виникають у зв'язку з розвитком технологій, які можуть сприяти збереженню анонімності.

г) механізм оцінки ризиків – стандарти FATF спрямовані на створення відповідного механізму, за допомогою якого визначені компетентні органи оцінюватимуть або переглядатимуть процедури, які застосовуються надавачами грошових послуг з метою визначення обсягу ризику та управління ним, а також переглядатимуть прийняті ними рішення. Це стосується всіх сфер, де застосовується підхід, що ґрунтується на оцінці ризику. Крім того, якщо відповідні компетентні органи видали для компаній зі страхування життя та посередників посібник про кращу практику застосування процедур, що ґрунтуються на оцінці ризику, бажано, щоб вони забезпечували, щоб компанії зі страхування життя та посередники слідували таким найкращим практикам. Рекомендації враховують також те, що ризик є необхідним компонентом механізму оцінки ризику (Р. 5 та 9).

Системи внутрішнього контролю компаній зі страхування життя та посередників (Р.15 та 22)

30. Відповідно до Рекомендації 15 розвиток «відповідної» внутрішньої політики та систем навчання і перевірки повинні включати особливий постійний аналіз потенційних ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, пов'язаних з клієнтами, товарами та послугами, географічним розміщенням операції тощо. Пояснювальна записка до Рекомендації 15 уточнює, що країна може дозволити установам враховувати ризики відмивання коштів та фінансування тероризму і розмір установи при визначенні виду та обсягу необхідних заходів. Так само ризик країни (та впровадження Рекомендацій FATF) повинен братися до уваги при оцінці заходів, що застосовуються іноземними відділеннями та дочірніми підприємствами (Р.22).

Регулювання та нагляд, здійснювані визначеними компетентними органами (Р.23)

31. У відповідності із Рекомендацією 23 країна може розглядати ризик відмивання коштів та фінансування тероризму у компанії зі страхування життя або посередників при визначенні рівня заходів для ліцензування або реєстрації та належного регулювання, та наглядати та спостерігати за такими видами діяльності для цілей боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Якщо доведено низький рівень відмивання коштів та фінансування тероризму, повинні застосовуватися простіші заходи.

32. Рекомендація 23 визначає, що компанії зі страхування життя та посередники мають зокрема виконувати основні принципи Міжнародної

асоціації органів страхового нагляду, що стосуються протидії відмивання коштів та фінансування терористів (та тими, що не чітко охоплюються Рекомендаціями FATF) з метою боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, наприклад, ліцензування компаній. Крім того, Головні Принципи встановлюють основні принципи щодо процедур оцінки та управління ризиками та встановлює як зазначені концепції можуть застосовуватися до протидії відмивання коштів та фінансування тероризму.

Визначені нефінансові установи та професії (P.12, 16, 24)

33. При впровадженні заходів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму для визначених не фінансових установ та професій у відповідності із Рекомендаціями 12 та 16, країни можуть дозволити визначеним нефінансовим видам професій та діяльності брати до уваги ризик відмивання коштів та фінансування тероризму при визначенні об'єму заходів із належної перевірки клієнтів, внутрішнього контролю тощо, у спосіб, схожий до дозволеного для фінансових установ³.

34. Що стосується регулювання та моніторингу (P.24), країна може брати до уваги ризик відмивання коштів та фінансування тероризму в деякому секторі визначених нефінансових установ та професій (окрім казино, які визначені як такі, що мають високий ризик) при визначення об'єму заходів, які необхідно перевіряти або забезпечувати відповідність цілям по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Якщо доведено нижчий рівень ризику відмивання коштів та фінансування тероризму, тоді мають застосовуватися слабші заходи моніторингу.⁴

Інші Рекомендації

35. Що стосується Дев'яти Спеціальних Рекомендацій FATF про боротьбу із фінансуванням тероризму, СР VII щодо неприбуткових організацій також визначає, що ризик фінансування тероризму має братися до уваги⁵, та що цільовий підхід щодо загрози тероризму по відношенню до неприбуткових організацій є основним з огляду на різноманітність в межах індивідуальних національних секторів та різноманітні рівні, у яких сторони кожного сектору можуть бути вразливими по відношенню до незаконного використання терористами. Схожим чином документ щодо найкращих практик, що підтримує СР IX та заохочує країни осноувати свої зусилля на оціненому ризику та оцінках загрози. Про ризик також йдеться у методології,

³ Параграф посібника 42 (e) (i).

⁴ Дивіться Методологію P.24.

⁵ Параграф Посібника 42 (f).

що підтримує СР VII, в якій бенефіціарні фінансові установи повинні ухвалювати ефективні процедури, що ґрунтуються на оцінці ризику для ідентифікації та проведення електронних переказів, які не супроводжуються всеохоплюючою інформацією про ініціатора переказу.

36. Рекомендація 25 вимагає забезпечення належного зворотного зв'язку з фінансовим сектором та визначеними не фінансовими установами та професіями. Такий зворотній зв'язок допомагає установам та бізнесу більш точно оцінювати ризики відмивання коштів та фінансування тероризму та відповідно коригувати їх програми ризику. Це в свою чергу більш уможлиблює кращу якість складання звітів про підозрілі операції. Будучи основними вхідними даними при оцінці ризиків, розповсюджених у країні або секторі, своєчасність та зміст такого зворотного зв'язку є відповідним при впровадженні ефективного підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.

Застосовність підходу, що ґрунтується на оцінці ризику до фінансування тероризму

37. Застосування підходу, оснований на оцінці ризику, до фінансування тероризму має як схожість так і різницю у порівнянні із відмиванням коштів. Вони обидва вимагають процесу ідентифікації та оцінки ризику. Однак, характеристики фінансування тероризму означають, що ризики може бути важко оцінювати та стратегії впровадження можуть становити виклики через міркування, такі як відносно низька вартість операцій, залучених до фінансування тероризму, або факт того, що кошти надходять із законних джерел.

38. Кошти, що використовуються для фінансування тероризму можуть походити як зі злочинної діяльності, так і з законних джерел, та характер джерел фінансування може різнитися у відповідності із видом терористичної організації. Якщо кошти походять зі злочинної діяльності, тоді традиційні механізми моніторингу, які використовуються для ідентифікації відмивання коштів, можуть також бути доцільними і для фінансування тероризму, хоча діяльність. Яка може бути ознакою підозри, може і не ідентифікуватися як або у зв'язку із фінансуванням тероризму. Слід зазначити, що операції, пов'язані з фінансуванням тероризму, можуть здійснюватися на дуже малі суми, які при застосуванні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів, можуть часто вважатися операціями, які мають мінімальний ризик по відношенню до відмивання коштів. Якщо кошти одержані законним шляхом, тоді ще важче визначити, чи використовуються вони для фінансування тероризму. Крім того, дії терористів ззовні можуть здаватися законними, наприклад, купівля товарів та послуг (тобто звичайних хімікатів, або транспортних засобів тощо) для виконання подальших завдань, але при цьому приховується мета використання цих матеріалів та послуг. Таким чином, зважаючи на те, що кошти, спрямовані на фінансування тероризму, можуть бути одержані як

злочинним шляхом, так і законним, операції, пов'язані з фінансуванням тероризму, можуть не мати тих самих ознак, що і відмивання коштів. Однак, у всіх випадках не потрібно визначати вид злочинної діяльності чи мету терористів. Їх завдання полягає у виявленні та звітуванні про підозрілу діяльність. ПФР та правоохоронні органи надалі вивчать справу більш ґрунтовно і з'ясують, чи пов'язана вона з фінансуванням тероризму.

39. Здатність компаній зі страхування життя та посередників виявляти та ідентифікувати операції, які, можливо, пов'язані з фінансуванням тероризму, без посібника про типології фінансування тероризму або без відповідної фінансової інформації, яка надається компетентними органами, є набагато більш сумнівною, ніж у випадку потенційного відмивання коштів та інших видів злочинної діяльності. Навички виявлення, спеціалізовані посібники та типології повинні ґрунтуватися на спостереженні, зосередженому передусім на операціях з країнами та іншими географічними територіями, в яких перебувають терористи, або на інших лімітованих типологіях (багато з них пропонують ту саму техніку, що і при відмиванні коштів).

40. Якщо деякі особи, організації або інші країни є об'єктом санкцій, спрямованих проти фінансування тероризму, зобов'язання для бізнесу дотримуватися та вести перелік цих осіб, організацій та країн в результаті таких санкцій визначаються саме країнами та не є функцією ризику. Порушення таких санкцій може призвести до кримінального правопорушення або санкціям, якщо кошти або фінансові послуги стали доступними для цілі або його агенту. Порушення таких санкцій може виявиться в результаті в кримінальному правопорушенні або санкціях, якщо кошти або фінансові послуги стають доступними для мети або його агента.

41. З цих причин, цей Посібник не повністю стосується застосування процесу, оснований на оцінці ризиків до фінансування тероризму. Бажано, щоб підхід, оснований на оцінці ризиків застосовувався там, де це є доцільно практичним, але подальші консультації з ключовими акціонерами вимагаються для ідентифікації більш всеохоплюючих індикаторів методів та технік, що використовуються для фінансування тероризму, які згодом можуть бути перетворені на стратегії для оцінки ризиків фінансування тероризму та розроблені заходи для їх пом'якшення. Компанії зі страхування життя та посередники в такому разі матимуть додаткову основу, на якій більш повно розроблятиметься та імплементуватиметься процес, оснований на оцінці ризику для фінансування тероризму.

Обмеження до підходу, оснований на оцінці ризиків

42. Існують обставини, в яких застосування підходу, оснований на оцінці ризиків не застосовується, або може бути обмеженим. Існують також обставини, за яких застосування підходу, оснований на оцінці ризиків може не застосовуватися на початкових стадіях вимоги або процесу, але потім застосовуватиметься на наступних стадіях. Обмеження до підходу, оснований на оцінці ризиків, зазвичай є результатом правових або регуляторних вимог, які доручають вжиття певних заходів.

43. Вимоги щодо замороження активів ідентифікованих приватних осіб або установ, в юрисдикціях, у яких існують такі вимоги, є незалежними від будь-якої оцінки ризику. Вимога щодо замороження є абсолютною та не може піддаватися впливу процесу, оснований на оцінці ризиків. Схожим чином, в той час як ідентифікація потенційно підозрілих операцій може отримати сприяння від підходу, оснований на оцінці ризику, звітування щодо підозрілих операцій, які ідентифіковані, не є основаним на оцінці ризику.

44. Існує декілька компонентів процедур належної перевірки клієнтів – ідентифікація та перевірка особи клієнтів та бенефіціарних власників, отримання інформації про цілі та характер ділових відносин та проведення постійних процедур належної перевірки. Серед цих компонентів, ідентифікація та перевірка особи клієнтів є вимогами, яких необхідно дотримуватися незважаючи на підхід, оснований на оцінці ризику. Однак, по відношенню до усіх компонентів процедур належної перевірки клієнтів, доцільно імплементований підхід, оснований на оцінці ризиків, може дозволити визначити межі та кількість інформації, що вимагається, та механізми, що мають використовуватися для дотримання цих мінімальних стандартів. Як тільки таке визначення буде здійснено, зобов'язання щодо збереження даних та документів, що були отримані для цілей проведення процедур належної перевірки, а також інформація про операцію, не залежить від рівнів ризику.

45. Країни можуть дозволити компаніям зі страхування життя та посередникам застосовувати зменшені або спрощені заходи, якщо ризик відмивання коштів та фінансування тероризму є нижчим. Однак, ці зменшені або спрощені заходи не обов'язково застосовуються до усіх аспектів процедур належної перевірки клієнтів. Більш того, якщо ці зменшені або спрощені заходи вимагають дотримання певних умов, необхідно перевірити застосування цих, та якщо виняток застосовується у відповідності із певним порогом, мають вживатися заходи для запобігання тому факту, що операції штучно дробляться для уникнення порогу. На додачу, інформація, що не стосується особи клієнта, така як місцезнаходження клієнта та мета рахунку, може бути необхідною для належної оцінки ризику. Це буде повторний процес: попередня інформація, одержана про клієнта має бути достатньою

для визначення, чи йти далі, та у багатьох випадках моніторинг клієнта забезпечує додаткову інформацію.

46. Формування моніторингу операції, автоматизованого або ручного, огляд звітів про винятки або комбінації прийнятних висновків, в залежності від представлених ризиків, вимагається для того, щоб виявити незвичайні та тому можливо підозрілі операції. Метод моніторингу, або на рівні операції, або на рівні політики/рахунку/контакту, або на рівні клієнта, повинен попадати до компетенції компанії зі страхування життя або посередника, та повинен ґрунтуватися на представленому ризику. Цей індивідуальний або сукупний ризик може змінюватися впродовж часу, та методи моніторингу повинні бути достатньо гнучкими для коригування цієї зміни навіть у випадку із клієнтами з меншим ризиком, моніторинг є необхідним для перевірки того, що операції відповідають профілю початкового низького ризику та якщо ні, ініціюють процес для належного перегляду рейтингу ризику клієнта. Так само, ризики для деяких клієнтів можуть стати явними лише тоді, коли клієнт почав проводити операції або через рахунок або іншим чином у відносинах зі страховою компанією або посередником. Це робить відповідний та доцільний моніторинг операцій клієнта основним компонентом належним чином розробленого підходу, ґрунтованого на оцінці ризиків, однак в цьому контексті необхідно зрозуміти, що не усі операції, рахунки або клієнти будуть перевірятися абсолютно так само. Більш того, якщо існує реальна підозра у відмиванні коштів або фінансуванні тероризму, це може розглядатися за сценарієм з високим ризиком, та посилені процедури належної перевірки повинні застосовуватися незважаючи на будь-який поріг або виняток.

Розмежування нагляду, ґрунтованого на оцінці ризику та політик та процесів, ґрунтованих на оцінці ризиків

47. Політики та процедури, ґрунтовані на оцінці ризику, у компаніях зі страхування життя та посередниках, повинні відрізнятися від нагляду, ґрунтованого на оцінці ризиків. Як продемонстровано у Ключових Принципах та Методології 2003 року Міжнародної асоціації страхових наглядачів існує загальне визнання в практиці нагляду розміщення ресурсів, беручи до уваги ризику, що представляють собою деякі компанії зі страхування життя або посередники. Методологія, ухвалена регуляторними органами для визначення розміщення ресурсів нагляду повинна охоплювати бізнес, профіль ризику та середовище внутрішнього контролю, та повинна дозволити відповідні порівняння між компаніями страхування життя або посередниками. Методологія, використана для визначення розміщення ресурсів потребуватиме оновлення на постійній основі таким чином, щоб відображати характер, важливість та рамки ризику, якому піддаються певні компанії страхування життя або посередники. Відповідно, таке встановлення

пріоритетів змусить наглядачів продемонструвати збільшену регуляторну увагу до компаній страхування життя та посередників, які залучені до діяльності, що оцінюється як такі, що мають високі ризики відмивання коштів та фінансування тероризму.

48. Однак, слід також відмітити, що фактори ризику, взяті до уваги для надання пріоритетів роботі наглядачів, залежатимуть не лише від притаманного ризику, що асоціюється з провадженою діяльністю, але також від якості та ефективності систем управління ризиками, що встановлені на місцях для роботи з такими ризиками.

49. Оскільки розважливі регулятори повинні вже оцінити якість контролю в межах управління ризиками в компаніях зі страхування життя та посередниках, є доцільним, щоб їх оцінки цих контролів використовувалися, щонайменше в частині, для інформування оцінок ризику відмивання коштів/фінансування тероризму (дивіться також вищенаведений параграф 1.26).

Стислий огляд: Підхід, оснований на оцінці ризику, для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму на національному рівні: ключові елементи успіху

- Компанії зі страхування життя та посередники повинні мати доступ до достовірної інформації та такої інформації, що може бути застосована на практиці, про погрози.
- Має бути акцент на кооперативних домовленостях серед високо посадовців, правоохоронців, регуляторів та приватним сектором.
- Державні органи повинні публічно визнавати, що підхід, оснований на оцінці ризику, не винищить усі елементи ризику.
- Державні органи відповідальні за створення атмосфери, в якій компанії зі страхування життя та посередники не боятимуться регуляторних санкцій, якщо вони діяли відповідально та імплементували належні внутрішні системи та контроль.
- Наглядовий персонал регуляторів повинен бути добре навченим щодо підходу, ґрунтованого на оцінці ризику, що застосовується як наглядачами так і компаніями зі страхування життя та посередниками.
- Вимоги та нагляд на національному рівні повинен бути послідовним у подібних індустріях.

Частина два:
Посібник для державних органів

Глава один: Принципи вищого рівня для створення підходу, ґснованого на оцінці ризику

50. Створення підходу, ґснованого на оцінці ризиків, для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму дозволить компетентним органам та компаніям зі страхування життя та посередникам більш ефективно використовувати свої ресурси. Ця глава встановлює п'ять принципів вищого рівня, які повинні розглядатися країнами при розробці підходу, ґснованого на оцінці ризику. Вони можуть розглядатися як встановлення широких рамок хорошої практики.

51. П'ять принципів, встановлених у цій главі націлені на допомогу країнам у їх зусиллях в напрямку до покращення режимів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Вони не націлені на те, щоб надавати інструкції, а повинні застосовуватися у спосіб, який є обміркованим та підходящим для особливих обставин країни, що розглядається.

Принцип Перший: Розуміння та відповідь на загрози та вразливість: національна оцінка ризику

52. Успішна імплементація підходу, ґснованого на оцінці ризиків, у боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму залежить від чіткого розуміння загроз та вразливості. Якщо країна намагається впровадити підхід, ґснований на оцінці ризику на національному рівні, цьому значно допоможе той факт, що є національне розуміння ризиків, з якими стикається країна. Це розуміння може бути результатом національної оцінки ризику.

53. Національні оцінки ризику повинні розроблятися у відповідності із обставинами кожної країни. Через велику кількість причин, включаючи структуру компетентних органів та характер сектору фінансових послуг, судження кожної країни про ризики будуть унікальними, так само як і їх рішення щодо того, яким чином імплементувати національну оцінку на практиці. Національна оцінка не обов'язково повинна бути єдиним формальним документом. Вона повинна розглядатися як процес, який розроблений для досягнення певного результату. Бажаний результат полягає в тому, щоб рішення про розміщення зобов'язань та ресурсів на національному рівні ґсновувалися на всеохоплюючому та сучасному розумінні ризиків. Компетентні органи, за співпраці з приватним сектором, повинні розглянути питання щодо того, яким чином найкраще досягти цього, беручи також до уваги будь-який ризик, асоційований з наданням інформації

щодо вразливості їх фінансових систем перед особами, що відмивають кошти, фінансують тероризм та іншими злочинцями.

Принцип Другий: Правові/регуляторні рамки, які підтримують застосування підходу, ґрунтованого на оцінці ризику

54. Країни повинні розглянути, чи їх законодавчі та регуляторні рамки є підходящими для застосування підходу, ґрунтованого на оцінці ризику. У разі доцільності, зобов'язання, покладені на компанії зі страхування життя та посередників, повинні довнюватися результатами національної оцінки ризику.

55. Підхід, ґрунтований на оцінці ризику, не означає відсутність чіткої заяви щодо того, що вимагається від компаній зі страхування життя та посередників. Однак, разом з підходом, ґрунтованим на оцінці ризику, компанії зі страхування життя та посередники повинні мати рівень гнучкості для імплементації політик та процедур, які належно відповідають їх власній оцінці ризику. Насправді, впроваджені стандарти, можуть супроводжуватися та/або змінюватися чи доповнюватися додатковими заходами, що є відповідними для ризиків певної страхової компанії/бізнесу. Факт того, що політики та процедури, у відповідності з рівнями ризику, можуть застосовуватися гнучко до різних продуктів, послуг, клієнтів та місцезнаходжень не повинен означати, що політики та процедури не повинні бути чітко визначеними.

56. Основний мінімум вимог щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму може співіснувати з підходом, ґрунтованим на оцінці ризику. Насправді, чутливі мінімальні стандарти, об'єднані з масштабами, до яких вони можуть посилюватися, коли ризик виправдовує це, повинні стояти в основі вимог щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Однак, ці стандарти повинні фокусуватися на результаті (боротьба через утримання, виявлення та звітування щодо відмивання коштів та фінансування тероризму), аніж застосовувати правові та регуляторні вимоги у чисто механічний спосіб для кожного клієнта.

Принцип Третій: Розробка рамок нагляду для підтримки застосування підходу, ґрунтованого на оцінці ризику

57. Якщо компетентним органам було ввірено зобов'язання щодо нагляду за контролем боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму компаній зі страхування життя та посередників, країни можуть забажати розглянути, чи такі органи отримали необхідні повноваження для імплементації підходу, ґрунтованого на оцінці ризику для нагляду. Бар'єри до цього можуть включати неналежну довіру до детальних та директивних

вимогах у правилах регуляторів. Ці вимоги можуть в свою чергу походити із законів, за якими, регулятори отримали свої повноваження.

58. У разі доцільності регулятори повинні намагатися затвердити підхід, оснований на оцінці ризику для нагляду за контролем за компаніями зі страхування життя та посередниками з метою боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Це повинно ґрунтуватися на всеохоплюючому розумінні видів діяльності, які проваджують компанії зі страхування життя та посередники та ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, яким вони піддаються. Регуляторам скоріш за все буде необхідно визначати пріоритети ресурсів, ґрунтуючись на всеохоплюючій оцінці існуючих ризиків та тих, яким більш усього піддаються компанії.

59. Регулятори із зобов'язаннями, що відрізняються від тих, що пов'язані із боротьбою з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, повинні розглянути ці ризики разом з іншими оцінками ризику, що впливають з ширших повноважень регулятора.

60. Такі оцінки ризику повинні допомогти регулятору обрати, де застосувати ресурси в їх програмі нагляду з огляду на використання обмежених ресурсів для досягнення найбільшого ефекту. Оцінка ризику може також виявити той факт, що регулятор не має належних ресурсів, щоб мати справу з ризиками. За таких обставин, регулятор може потребувати одержання додаткових ресурсів або затвердження інших стратегій для управління або пом'якшення будь-яких недопустимих залишкових ризиків.

61. Застосування підходу, ґрунтованого на оцінці ризику до нагляду вимагає, щоб персонал регуляторів був здатним приймати рішення, основані на принципах у схожий спосіб, який би очікувався від персоналу страхової компанії або посередника, який затвердив підхід, оснований на оцінці ризику. Ці рішення охоплюють відповідність домовленостей страхової компанії або посередника щодо боротьби з відмиванням коштів/фінансуванням тероризму. Як такий, регулятор може забажати визначити, яким чином найкраще навчати свій персонал практичному застосуванню підходу, ґрунтованого на оцінці ризику, до нагляду. Персонал нагляду повинен бути добре обізнаним у стислій формі стосовно загальних принципів підходу, ґрунтованого на оцінці ризику, його можливих методів застосування, та того, яким чином виглядає підхід, оснований на оцінці ризику, коли він був успішно застосований компанією зі страхування життя або посередником.

Принцип Четвертий: Визначення учасників та забезпечення відповідності

62. Країни повинні розглядати, хто є основними учасниками, при затвердженні підходу, оснований на оцінці ризику, для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Вони відрізнятимуться між країнами. Необхідно обміркувати, яким чином найефективніше поділити відповідальність між цими сторонами, та яким чином можна якнайефективніше ділитися інформацією. Наприклад, який орган або органи розміщені найкращим чином для забезпечення керівництва індустрії фінансових послуг стосовно того, яким чином впровадити підхід, оснований на оцінці ризику для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

63. Перелік потенційних учасників може розглядатися як такий, що вимагає:

- Уряд – це може включати законодавчу, виконавчу та судову владу.
- Правоохоронні органи – це має включати поліцію, митницю тощо.
- Підрозділ фінансової розвідки (ПФР), служби безпеки, інші схожі органи тощо.
- Регулятори.
- Приватний сектор – це має включати фірми з надання фінансових послуг, фірми з надання професійних послуг (такі як бухгалтери та юристи), професійні організації (такі як страхові професійні організації), тощо.
- Громадські утворення, створені для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, зараз створені також для захисту законослухняних громадян. Однак, ці утворення можуть також діяти в якості зобов'язань для клієнтів фірм з надання фінансових послуг.
- Інші – ті, які в змозі зробити внесок у концептуальну основу, що є підтримкою підходу, оснований на оцінці ризику. Такі акціонери можуть включати академії та засоби масової інформації.

64. Зрозуміло, що уряд зможе впливати більш ефективно на деяких з цих учасників, ніж на інших. Однак, уряд зможе оцінити, яким чином усі учасники можуть бути заохоченими для підтримки зусиль із боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

65. Наступним елементом є роль, яку мають уряди у пошуку визнання відповідності підходу, оснований на оцінці ризику від компетентних органів. Цьому можуть допомогти відповідні органи, які роблять чіткі та узгоджені заяви щодо підходу, оснований на оцінці ризику з приводу наступного:

- Від компаній зі страхування життя та посередників можуть очікувати, що вони матимуть гнучкість для врегулювання їх внутрішніх систем та контролю, беручи до уваги менші та більші ризики, за умови, що такі системи та контроль є доцільними. Однак, існує також мінімальний набір правових та регуляторних вимог та елементів, які застосовуються незалежно

від рівня ризику, наприклад звітування щодо підозрілих операцій та мінімальні стандарти процедур належної перевірки клієнта.

- Визнання того, що здатність компанії зі страхування життя або посередника виявляти та утримувати від відмивання коштів та фінансування тероризму може іноді бути обов'язково обмеженим та що інформація про фактори ризику не завжди є надійною та вільно доступною. Тому необхідно мати доцільну політику та наглядові очікування про те, що компанія зі страхування життя або посередник з хорошим контролем, націленим на запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, здатні отримати. Компанія зі страхування життя або посередник можуть діяти добросовісно для того, щоб вживати доцільні та виважені кроки для запобігання відмиванню коштів/фінансуванню тероризму, та документувати пояснення для своїх рішень, та досі зловживатися злочинцем.
- Визнання того, що не усі ситуації з високим ступенем ризику будуть ідентичними та в результаті не завжди вимагатимуть однакового виду посиленої процедури належної обачності.

Принцип П'ятий: Обмін інформацією між державним та приватним секторами

66. Ефективний обмін інформацією між державним та приватним секторами сформує невід'ємну частину стратегії країни у боротьбі з відмиванням коштів/фінансуванням тероризму. У багатьох випадках, він дозволить приватному сектору надавати компетентним органам інформацію, яку вони ідентифікують в результаті попередньо забезпеченої урядової інформації.

67. Державні органи, як правоохоронні органи, так і регулятори та інші органи, мають привілейований доступ до інформації, яка може допомогти компаніям зі страхування життя або посередникам отримати інформовані судження при використанні підходу, оснований на оцінці ризику для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Так само, компанії зі страхування життя та посередники здатні зрозуміти діяльність своїх клієнтів достатньо добре. Бажаним є, щоб державні та приватні органи працювали спільно для ідентифікації того, яка інформація є цінною для сприяння боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, та для розробки засобів, за допомогою яких ця інформація може розподілятися у своєчасний та ефективний спосіб.

68. Для підвищення продуктивності обмін інформацією між державним та приватним сектором має супроводжуватися відповідними обмінами серед державних органів. ПФР, наглядачів та правоохоронні органи повинні бути здатними обмінюватись інформацією та налагоджувати зворотній зв'язок щодо результатів та ідентифікованої вразливості так, щоб відповідні та значимі внески доводились до приватного сектора. Усі сторони повинні

звичайно ж розглядати питання того, який захист потрібен для того, щоб належним чином убезпечити чутливу інформацію, що утримується державними органами, від занадто широкого розповсюдження. Метою діалогу має бути забезпечення усіх сторін максимальною кількістю інформації, що необхідна для створення та підтримки стратегій пом'якшення ризику та для того, щоб надати компаніям зі страхування життя та посередникам можливість робити поінформовані судження.

69. Відповідні учасники повинні намагатися підтримувати діалог таким чином, щоб було добре зрозуміло, яка інформація довела свою корисність у боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Наприклад, усі види інформації, які можуть з користю розподілятися між державним та приватним сектором включатиме, у разі доступності:

- Оцінка ризику країни або географічної зони.
- Типології або оцінки того, яким чином особи, що відмивають кошти, або терористи зловживають фінансовою системою, особливо у секторі страхування життя.
- Зворотній зв'язок з приводу звітів про підозрілі операції та інших відповідних звітів.
- Цільова некласифікована інформація. При певних обставинах, та за умови відповідного захисту, було б також доцільним для органів обмінюватися цільовою конфіденційною інформацією з компаніями зі страхування життя та посередниками.
- Країни, особи або організації, чиї активи або операції були заморожені.

70. Обираючи, яка інформація може бути надана в обмін належним чином та з користю, державні органи можуть забажати наголосити сектору страхування життя, що інформація від державних органів має інформувати, а не заміняти компаніям зі страхування життя та посередникам їх власні судження. Наприклад, Країни можуть вирішити не створювати те, що вважається кінцевими списками клієнтів з низьким ризиком. Натомість державні органи можуть надавати перевагу обміну інформацією на основі того, що це буде один внесок у процес прийняття рішення страховою компанією або посередником, разом з будь-якою іншою відповідною інформацією, яка є доступною для компанії зі страхування життя або посередника.

Глава два: Імплементация підходу, основанийого на ризику

Оцінка ризику для інформування національних пріоритетів

71. Підхід, оснований на оцінці ризику має бути створений на міцній основі: по-перше необхідно докласти зусиль, щоб забезпечити, що ризики добре

розуміються. Як такий, підхід, оснований на оцінці ризику повинен ґрунтуватися на оцінці загроз. Це є виправданим коли б не був застосований підхід, оснований на оцінці ризику, у будь-якому масштабі, як країнами, так і індивідуальними компаніями зі страхування життя або посередниками. Підхід країни повинен бути поінформований її зусиллями розробити розуміння ризиків країни. Це може вважатися “національною оцінкою ризику”.

72. Національна оцінка ризику повинна вважатися описом фундаментальної вихідної інформації для допомоги наглядовим, правоохоронним органами та ПФР забезпечити той факт, що рішення про розміщення зобов’язань та ресурсів на національному рівні є практичним, всеохоплюючим та сучасним розумінням ризиків.

73. Національна оцінка ризику повинна супроводжуватися обставинами окремої країни, як тими, що очікуються, так і висновками. Фактори можуть впливати на ризик відмивання коштів та фінансування тероризму в країні можуть включати наступні:

- Політичне середовище
- Правове середовище
- Економічна структура країни
- Культурні фактори та характер громадянського суспільства
- Джерела, розміщення та концентрація кримінальної діяльності
- Розмір страхового сектору
- Структура страхового сектору
- Структура володіння компаніями зі страхування життя та посередниками
- Корпоративні домовленості щодо управління в компаніях зі страхування життя та посередниках та ширшій економіці.
- Характер платіжних систем та переважання операцій, оснований на готівці.
- Географічне розповсюдження операцій та клієнтів страхового сектору
- Види продуктів та послуг, що пропонуються страховим сектором.
- Типи клієнтів, що обслуговуються страховим сектором.
- Види найбільш розповсюджених предикатних злочинів.
- Суми нелегальних коштів, що генеруються на національному рівні
- Суми незаконних коштів, що генеруються за кордоном та відмиваються на національному рівні.
- Основні канали та інструменти, що використовуються для відмивання коштів та фінансування тероризму.
- Сектори законної економіки, що зазнають шкоди.
- Нелегальні області в економіці.

74. Країни повинні також розглянути питання того, як розуміння ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму може бути найкращим чином досягнуто на національному рівні. Який орган або органи нестимуть відповідальність за сприяння цій оцінці? Наскільки формальним має бути оцінка? Чи має оприлюднюватися точка зору компетентного органу? Усі ці питання мають розглядатися компетентним органом.

75. Бажаний результат полягає в тому, що рішення про розміщення відповідальності та ресурсів на національному рівні ґрунтується на всеохоплюючому та сучасному розумінні ризиків. Для досягнення бажаного результату, компетентні органи повинні розробити та імплементувати заходи для пом'якшення ідентифікованих ризиків.

76. Розробка та дія підходу, ґрунтованого на оцінці ризику включає формування суджень (висновків). Є важливим, щоб ці судження були добре поінформованими. З цього слідує, що для того, щоб бути ефективним, підхід, оснований на оцінці ризику має бути оснований на інформації та включати розвідувальні дані у разі доцільності. Необхідно докласти зусиль, щоб забезпечити, що оцінки ризику ґрунтуються на свіжій та точній інформації. Країни за співпраці з правоохоронними органами, ПФР та регуляторами добре розміщені, щоб надати свої знання та експертні дані для розробки підходу, ґрунтованого на оцінці ризику, який є доцільним для певної країни. Їх оцінки не повинні бути статичними: вони змінюватимуться у часі, в залежності від того, як розвиваються обставини та як еволюціонують загрози. Тому країни повинні спростити потік інформації між різними органами, так що не було жодних інституційних перешкод для розповсюдження інформації.

77. Яку б форму вона не приймала, національна оцінка ризиків, разом із заходами для пом'якшення таких ризиків, може поінформувати, як застосовуються ресурси для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, беручи до уваги інші відповідні цілі політики країни. Вона також може поінформувати щодо того, як ці ресурси можуть бути найбільш ефективно розповсюджені серед різних державних органів, та як ці органи можуть використовувати ці ресурси ефективно.

78. Так само як і допомогти компетентним органам вирішити, яким чином розмістити державні кошти для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, національна оцінка ризику може також поінформувати високих посадовців про відносини між наглядовим/регуляторним режимом та ідентифікованими ризиками. Занадто старанні зусилля у боротьбі з ризиками можуть бути небезпечними та непродуктивними, розміщуючи недоцільні зобов'язання в індустрії, та діючи

проти інтересів громадськості, обмежуючи доступ до послуг для деяких сегментів населення. Навпаки, зусилля можуть не бути достатніми для забезпечення захисту для товариств від загроз, що надходять від злочинців та терористів. Чітке розуміння ризиків на національному рівні можуть уникнути позбавитися цих небезпек.

Регуляторний нагляд – Загальні принципи

Визначення прийняттого рівня ризику

79. Рівень ризику відмивання коштів та фінансування тероризму може зазнавати шкоди як від внутрішніх, так і від зовнішніх факторів. Наприклад, рівні ризику можуть бути збільшені факторами внутрішнього ризику, такими як слабка відповідність ресурсів, неадекватний контроль ризику та недостатнє залучення вищого керівництва. Рівні зовнішнього ризику можуть підвищуватися через фактори, такі як дії третіх осіб та/або політичні чи державні фактори.

80. Як було описано у Частині першій, будь-яка фінансова діяльність передбачає елемент ризику. Компетентні органи не повинні забороняти компаніям зі страхування життя та посередникам здійснювати діяльність з клієнтами, що становлять високий рівень ризику, якщо впроваджені відповідні політика та процедури з метою управління наявними ризиками. Лише в окремих випадках, наприклад, коли це виправдано боротьбою з тероризмом, злочинністю або виконанням міжнародних зобов'язань, визначеним фізичним, юридичним особам, організаціям або країнам заборонено надавати послуги.

81. Однак, це не виключає обов'язку у впровадженні загальних мінімальних вимог. Наприклад, 5 Рекомендація FATF стверджує, що «Коли фінансова установа не може виконати пункти (а) – (с) (вимоги щодо належної перевірки клієнта), «вона не повинна відкривати рахунок, налагоджувати ділові відносини або проводити фінансову операцію; або повинна розірвати ділові відносини; та вирішити питання щодо надання повідомлення про підозрілу операцію клієнта». Тому рівень ризику визначає рівновагу між двома крайнощами – не обслуговувати клієнта та здійснювати діяльність з неприйнятним або неприпустимим рівнем ризику.

82. Компетентні органи очікують, що компанії зі страхування життя та посередники запровадять відповідну політику та процедури, а також систему контролю з метою зменшення ризику, у той же час визнаючи, що навіть з ефективною системою не кожен підозрілу операцію буде виявлено. Вони

також повинні забезпечити ефективне впровадження політики, програм, процедур, системи контролю з метою запобігання використанню компаній зі страхування життя та посередників в якості каналів відмивання злочинних коштів та забезпечити ведення записів та звітування до державних органів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму. Ефективні політика та процедури зменшать рівень ризиків, але навряд чи усунуть його повністю. Оцінка ризиків відмивання коштів або фінансування тероризму вимагає проникливості і не є точною наукою. Моніторинг спрямований на виявлення незвичних або підозрілих операцій з поміж надзвичайно великої кількості законних операцій. Більш того, відокремлення незвичних операцій не може бути тічко визначеною процедурою, адже поняття того, що є звичним може різнитися залежно від діяльності клієнтів. Саме тому визначення чіткого профілю клієнта є важливим аспектом в управління системою, що ґрунтується на оцінці ризику. Крім того, процедури та система контролю часто створюються на основі попередніх типологій, але злочинці швидко удосконалюють свою техніку.

83. На додаток, не усі ситуації з високим рівнем ризику є ідентичними, а тому вони не завжди потребують однакового обсягу підвищених заходів належної перевірки клієнта. Як результат, наглядові органи очікують, що компанії зі страхування життя та посередники визначатимуть категорії високого рівня ризику індивідуально та застосовуватимуть спеціальні та відповідні заходи з метою зменшення ризиків. Наприклад, деякі категорії можуть бути:

- Клієнти-нерезиденти (потрібно з'ясувати, чому вони хочуть відкрити рахунок в іншій країні).
- Політично заангажовані особи (потрібно застосовувати специфічну політику); та
- Компанії з акціями на пред'явника (потрібно приділити особливу увагу ідентифікації та перевірці бенефіціарного власника).

84. Додаткову інформацію з виявлення специфічних категорій ризику надано у Частині Третій, «Посібник для приватного сектору».

Здійснення відповідних заходів нагляду для підтримки підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

85. Наглядові органи повинні виявляти недоліки за допомогою ефективної програми здійснення виїзних та невиїзних перевірок, а також за допомогою аналізу внутрішньої та іншої наявної інформації.

86. Під час здійснення перевірок наглядові органи повинні переглянути оцінку ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму компанії зі страхування життя або посередника, а також його політику, процедури та системи контролю з метою визначення загального профілю діяльності компанії щодо ризиків, а також відповідність його заходів щодо зменшення ризиків. За потреби, оцінка, проведена іншими або для інших компаній або посередників, може бути корисним джерелом інформації. Оцінка наглядового органу щодо здатності та прагнення керівництва вживати необхідних корективних заходів є також визначальним фактором. Наглядові органи повинні вживати пропорційних заходів для забезпечення належного та вчасного усунення слабких місць, беручи до уваги те, що виявлені недоліки можуть призвести до негативних наслідків. Таким чином, системні порушення та неналежні заходи контролю приведуть до встановлення більш суворого режиму нагляду.

87. Однак, може статися, що не виявлення певної операції з високим рівнем ризику чи операцій певного клієнта з високим рівнем ризику приведе до негативних наслідків, особливо, якщо суми операцій є значними, або якщо типологія відмивання коштів та фінансування тероризму є добре відомою, або якщо схема залишалася довгий час невикритою. Такий випадок може свідчити про накопичення практики поганого управління ризиками чи про систематичні порушення щодо виявлення високих ризиків, здійснення моніторингу, підготовки персоналу та проведення внутрішнього контролю. Таким чином, такі порушення обґрунтовують застосування наглядових заходів.

88. Наглядові органи повинні бути здатними порівняти фактори ризику та процедури, що використовуються однаковими за статусом компаніями зі страхування життя та посередниками. Це, з поміж інших завдань, допоможе наглядовим органам краще зрозуміти, як компанії зі страхування життя та посередники розробляють та впроваджують підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, а також виявити потенційні слабкі сторони. Крім того, наглядові органи можуть і повинні використовувати свої знання ризиків, пов'язаних з товарами, послугами, клієнтами та територіями, для вивчення оцінки ризиків відмивання коштів фінансування тероризму, з якими стикаються компанії зі страхування життя та посередники, враховуючи при цьому, що вони можуть володіти інформацією, яка була недоступною для компаній зі страхування життя та посередників, а тому вони не здатні були взяти до уваги цю інформацію в процесі розробки та впровадження підходу, що ґрунтується на

оцінці ризику. Наглядом органам (та іншим заінтересованим сторонам) бажано використовувати ці знання для випуску посібника, який допомагатиме компаніям зі страхування життя та посередникам в процесі управління ризиками. Якщо страховим компаніям та посередникам дозволяється самостійно визначати обсяг заходів належної обачливості, беручи до уваги рівень ризиків, вони повинні дотримуватися вимог посібника, виданого визначеними компетентними органами.

89. У контексті підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, першочергова увага визначених наглядових органів повинна зосереджуватися на визначенні того, чи програми страхових компаній або посередників щодо виконання вимог по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму і щодо управління ризиками а) виконують мінімальні регуляторні вимоги та б) чи належно і ефективно вони зменшують рівень ризиків. Мета моніторингу полягає не в забороні здійснювати діяльність з високим рівнем ризику, а в перевірці того, що компанії зі страхування життя та посередники ефективно впровадили відповідну стратегію зменшення рівня ризику.

90. Згідно з Рекомендацією 29 визначені наглядові органи повинні застосовувати санкції за недотримання статутних та регуляторних вимог щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Ефективний нагляд у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму вимагає, щоб наглядовий орган мав у розпорядженні низку інструментів нагляду для застосування у тому випадку коли, на думку наглядового органу, компанія або посередник не додержується законів, нормативно-правових актів або рішень наглядового органу. Інструменти нагляду передбачають можливість вимагати від компанії зі страхування життя або посередника вжити негайних корективних заходів та застосовувати штрафи.⁶ На практиці наявні інструменти повинні застосовуватися відповідно до ситуації.

91. Штрафи та/або покарання застосовуються не у всіх регуляторних заходах, спрямованих на корегування та усунення недоліків боротьби з відмиванням

Суттєві критерії 25.1 та 5.12, Рекомендації 5 та 25 FATF

⁶ Оцінка за допомогою підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, допоможе, наприклад, виявити випадки, коли компанії використовують занадто вузькі категорії ризику, які не охоплюють всі існуючі ризики, або застосовують критерії, які виявляють велику кількість ділових відносин з високим рівнем ризику, але при цьому не застосовують відповідні додаткові заходи належної обачливості.

⁷ Основні принципи та Методологія Міжнародної асоціації наглядових органів в сфері страхування (жовтень 2003).

коштів та фінансуванням тероризму. Однак, наглядові органи повинні мати повноваження і прагнення застосовувати штрафи та/або покарання у випадках, де існують суттєві недоліки. Також такі дії часто можуть приймати форму програми корегування під час здійснення нормального процесу моніторингу.

92. Низку групових критеріїв застосування відповідних наглядових заходів було визначено у документі Міжнародної асоціації органів страхового нагляду «Основні принципи та Методологія (жовтень 2003 року). Основні критерії, виписані на основі принципів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, зазначені у Додатку 1.

93. Розглянувши вищезазначені фактори, стає зрозуміло, що об'єктивний моніторинг ґрунтується на двох основних аспектах:

а) Регуляторна прозорість

94. При здійсненні відповідних дій регуляторна прозорість є надзвичайно важливим аспектом. Наглядові органи усвідомлюють, що компанії зі страхування життя та посередники, прагнучи до свободи при здійсненні власної оцінки ризиків, все ж потребують управління щодо виконання регуляторних обов'язків. Отже, регуляторні органи відповідальні за здійснення моніторингу в сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, повинні бути прозорими при встановленні вимог до регульованих компаній та повинні обрати відповідні механізми повідомлення про свої вимоги. Наприклад, вони можуть встановити основні вимоги, що ґрунтуються передусім на досягненні бажаних результатів, а не на детальній процедурі.

95. Незалежно від того, яка процедура застосовується, принцип керування необхідний для усвідомлення страховими компаніями та посередниками своїх правових зобов'язань та регуляторних очікувань. У випадку відсутності прозорості є ризик, що дії моніторингу можуть виявитися непропорційними та непередбачуваними, що може підірвати навіть найефективніше застосування страховими компаніями та посередниками підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.

б) Підготовка наглядових та правоохоронних органів

96. У контексті підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, не можливо точно визначити, що компанія зі страхування життя або посередник повинен робити у всіх випадках, щоб виконувати свої регуляторні зобов'язання. Але

особлива увага повинна бути приділена питанню, як найкраще забезпечити послідовне впровадження передбачуваних та пропорційних моніторингових дій. Ефективність підготовки щодо здійснення моніторингу, таким чином, буде важливим фактором успішного впровадження пропорційних моніторингових дій.

97. Підготовка повинна бути спрямована на надання можливості працівникам наглядових органів формувати об'єктивну порівняльну оцінку систем контролю та заходів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму страхових компаній та посередників. При здійсненні оцінки важливо, щоб наглядові органи були здатними формувати оцінку щодо систем управління ризиками, з якими стикаються компанії, та наявної і широко розповсюдженої практики ведення бізнесу. Наглядові органи також можуть проводити порівняльну оцінку з метою зіставлення сильних і слабких сторін заходів різних компаній.

98. Підготовка наглядових органів повинна включати оцінку здатності вищого керівництва впроваджувати відповідні заходи управління ризиками та необхідні процедури контролю. Навчання також повинно включати застосування певних посібників. Також потрібно зазначити, що «процес моніторингу повинен включати не лише перегляд політики та процедур, але й перевірку файлів клієнта та вибіркового рахунків».⁷ Наглядовий орган повинен оцінити належність процедур, і якщо процедури управління ризиками є неналежними, він уповноважений вимагати від компанії зі страхування життя або посередника посилити їх.⁸

99. Для виконання цих завдань підготовка повинна надавати працівникам наглядових органів можливість адекватно оцінювати:

- Якість внутрішніх процедур, включаючи регулярні навчальні програми для працівників, внутрішній аудит, дотримання законодавства та здійснення функцій з управління ризиками.
- Чи політика та процедури управління ризиками відповідає профілю ризику страхової компанії і чи вона періодично змінюється разом зі зміною профілю ризику.

⁷ Див. Рекомендацію 29 та Заходи належної перевірки клієнта для банків, пар. 61

⁸ Основні принципи та Методологія Міжнародної асоціації органів страхового нагляду

- Участь вищого керівництва у перевірці того, чи ефективно вони здійснюють управління ризиками та чи вжили вони всіх необхідних заходів контролю.

Хоча це не вичерпний перелік, виїзні перевірки можуть включати наступні заходи:

- Перевірка застосування політики до певної групи;
- Оцінка ризику, пов'язаного з кожним напрямком бізнесу;
- Перевірка того, що оцінювання було формально задокументовано та розподілено за товарами, каналами доставки, видами клієнтів та місцем проживання або розташування клієнтів;
- Перевірка заходів належної обачливості щодо клієнтів, включаючи ідентифікацію нових клієнтів, визначення профілю клієнтів, а також збір інформації відповідно до принципу «знай свого клієнта»;
- Ужиття додаткових заходів належної перевірки клієнта по відношенню до клієнтів та установ з високим рівнем ризику, наприклад до політично заангажованих осіб.
- Перевірка впровадження процедур моніторингу операцій та якості оцінки загроз;
- Перевірка політики визначення того, як та на основі чого існуючі файли клієнтів можуть оновлюватися;
- Перевірка якості внутрішніх систем контролю, включаючи процедури ідентифікації та звітування про підозрілі операції або операції на велику суму;
- Перевірка процедур збереження даних та легкості отримання ідентифікаційних даних або записів про операцію;
- Перевірка обсягу, частоти та учасників підготовки в сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, а також оцінка ефективності такої підготовки;
- Відповідне вибіркове тестування;
- Перевірка якості та достатності звітування вищому керівництву та Раді директорів з метою визначення його відповідності та ефективності.

Немає правильних відповідей на ці питання. Основні аспекти наступні: а) страхова компанія додержується мінімальних регуляторних вимог, б) страхова компанія ідентифікувала свої ризики, пов'язані з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, з'ясувала, як найкраще управляти цими ризиками, а також спрямовувала відповідні ресурси для вирішення цього завдання, та в) вище керівництво належним чином відповідає за систему протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

Частина 3: Посібник для компаній зі страхування життя та посередників щодо впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

100. Впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, встановлює критерії, за якими клієнти, продукти, канали доставки та географічне розташування компаній зі страхування життя або посередників можуть бути оцінені на рівень ризику, який вони становлять для компанії, що є об'єктом відмивання коштів або засобом фінансування тероризму.

101. Компанії зі страхування життя надають страхові продукти клієнтам через низку різних каналів доставки, багато з яких передбачають посередників. Посередники відіграють важливу роль в представленні та розповсюдженні послуг зі страхування життя та інших видів страхових продуктів, пов'язаних з інвестиціями в страхові компанії, а ця роль передбачає підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму (див. Додаток 3). У зв'язку з цим, професія клієнтів та джерело коштів, частота та види операцій клієнтів, географічне розташування клієнтів та посередників, рівень регулювання посередників в сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, а також санкції та посібники урядових та міжнародних організацій можуть враховуватися з метою визначення рівня ризику та системи усунення ризиків, а також спрямування ресурсів до клієнтів, товарів та країн з найвищим рівнем ризику.

102. Відмивання коштів – це діяльність, в якій учасники прагнуть приховати її злочинну природу з метою уникнення переслідування. За відсутності внутрішньої інформації, відомої лише злочинцям, аналіз ризиків відмивання коштів ґрунтується на професійному досвіді, здобутому в справах, що стали публічно відомими, та на слабких сторонах, виявлених страховиками, які можуть бути і не відомими громадськості. Як результат, профілі клієнтів, що ґрунтуються на фальшивій або неправдивій інформації, наданій клієнтами зі злочинними намірами, можуть бути використані обмежено або взагалі не мати практичної цінності. Метою запобіжних заходів є зменшення та мінімізація рівня, за якого фальшива або неправдива інформація може бути ефективно використана з метою приховування незаконної діяльності.

103. Особливості фінансування тероризму відрізняються від особливостей відмивання коштів. Таким чином, інколи складно оцінити пов'язаний ризик без повного переліку індикаторів, що вказують на способи та методи, що використовувалися з метою фінансування тероризму (див. параграфи з 37 по 41). Однак, належним чином сформований підхід, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів, а також заходи страховика по боротьбі із шахрайством можуть допомогти у забезпеченні засобів, якими можуть

бутити оцінені потенційні ризики фінансування тероризму (принаймні частково).

104. Хоча ризики не вважаються Міжнародною асоціацією органів страхового нагляду такими ж високими, як для інших секторів фінансової сфери, страховий сектор також може бути об'єктом відмивання коштів та фінансування тероризму⁹. Компанії зі страхування життя та посередники повинні працювати з регуляторними та правоохоронними органами для ужиття відповідних заходів з метою усунення та управління потенційними ризиками.

105. Товари, що пропонуються компаніями зі страхування життя, початково спрямовані на переведення фінансового ризику певної події – наприклад, передчасної смерті або використання заощаджень на пенсії – від страхувальника до страховика. Клієнти купують контракти зі страхування життя, за якими вони сплачують певні платежі, а їм гарантується мінімальна виплата, встановлена у випадку смерті або в інший вказаний час.

106. Клієнтом може бути як фізична, так і юридична особа. Крім того, можуть бути залучені і бенефіціари. Бенефіціаром за контрактом може бути клієнт або третя особа у відносинах між страховиком та клієнтом. Подальші питання можуть виникнути з таких факторів (не вичерпний перелік), як передбачення права на вигоду від контракту, положення про так званий період «охладження» відносин та транскордонні аспекти відносин.

107. Врешті решт ефективне запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму залежить від тісного співробітництва між регуляторними, правоохоронними органами та компаніями зі страхування життя. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, створює спільну систему, яка полегшує зворотній зв'язок та партнерство між заінтересованими сторонами. Для компаній зі страхування життя та посередників це означає зобов'язання розробляти та впроваджувати розумну, основану на оцінці ризику політику, процедури та систему контролю, яка б усувала ризики вчинення фінансових злочинів, які становлять їх страхові продукти, клієнти, канали доставки та географічне розташування, та б допомагала у звітуванні про підозрілу діяльність та наданні іншої відповідної інформації компетентним органам. Регуляторні та правоохоронні органи повинні прагнути та могли обмінюватися інформацією з компаніями, щоб останні мали можливість розробляти програми, які б усували відомі урядові ризики.

⁹ Див посібник з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму міжнародної асоціації наглядових органів у сфері страхування

Розділ 1: Категорії ризику

108. Щоб запровадити об'єктивний підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, компанії зі страхування життя та посередники повинні визначити параметри категоризації та оцінки ризиків в кожній категорії. Ідентифікація ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, що становлять клієнти, бенефіціарні власники, бенефіціари, страхові продукти, канали доставки та географічне розташування, допоможе компаніям зі страхування життя та посередникам визначити та впровадити відповідні політику, процедури та систему контролю для зменшення рівня цих ризиків. Компанія зі страхування життя або посередник також повинні переглядати свої думки про певного клієнта, канал доставки, географічне розташування або страховий продукт, що ґрунтується на інформації, одержаної від компетентних органів.

109. Хоча не існує узгодженого переліку категорій ризику, все ж наведені нижче приклади є найбільш поширеними категоріями ризику. Також не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику. Однак, застосування цих категорій ризику має за мету допомогти у визначенні ефективної стратегії управління потенційними ризиками.

Ризик, який становить країна/територія

110. Така категорія ризику, як країна, у поєднанні з іншими факторами ризику надає корисну інформацію щодо ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. До факторів, які можуть підтвердити думку, що країна становить високі ризики відмивання коштів, належать наступні:

- Країни, визначені у заявах FATF як такі, що мають слабкий режим протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, а тому фінансові установи повинні приділяти особливу увагу до ділових відносин та операцій з ними.

- Країни, до яких застосовано санкції, ембарго або щодо них опубліковані заяви занепокоєння міжнародними органами, наприклад ООН, FATF або урядом. Крім того, за деяких обставин країни, до яких застосовано санкції або подібні заходи з боку таких організацій, як ООН, але які не можуть бути загально визнані, можуть вважатися страховою компанією або посередником надійними, оскільки така країна не входить до складу організації, яка застосувала санкції, або через природу застосованих заходів.

- Країни або території, в яких, за даними з надійних джерел¹⁰, є недоліки в законах з протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму, нормативно-правових актах та інших заходах.

- Країни або території, які, за даними з надійних джерел, здійснюють фінансування та підтримку терористичної діяльності, та на території яких діють терористичні організації.

- Країни або території, в яких, за даними з надійних джерел, рівень корупції або інших видів злочинності є високим.

- Країни або території, де захист приватного життя клієнта перешкоджає впровадженню вимог щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму та/або сприяє заснуванню підставних компаній або випуску акцій на пред'явника.

- Транскордонні фактори, наприклад, страховик, клієнт та бенефіціар контракту знаходяться в різних юрисдикціях.

111. Компанії зі страхування життя та посередники повинні враховувати застереження, опубліковані компетентними органами щодо ризиків, які стосуються певних країн або географічних територій, включаючи специфіку кожного конкретного ризику.

Ризик, який становить клієнт

112. Визначення потенційних ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, що становить клієнт або категорія клієнтів, є надзвичайно важливим для розробки загальної системи управління ризиками. Ґрунтуючись на власних критеріях відповідно до законодавства, страхова компанія або посередник повинні визначити, чи клієнт або певні категорія клієнтів становить високий рівень ризику. Застосування різних факторів ризику може покращити або погіршити оцінку ризиків. Категоріями клієнтів, чия діяльність може становити високий рівень ризику є:

¹⁰ «Надійними джерелами» вважається інформація, що надається добре відомими організаціями, які мають добру репутацію та які оприлюднюють таку інформацію і роблять її широко доступною. Крім FATF та подібних до неї регіональних організацій, до таких джерел належать наднаціональні або міжнародні організації, такі як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Еґмонтська група підрозділів фінансових розвідок, а також відповідні національні державні органи та недержавні організації (наведений перелік не є вичерпним).

- Значна та необґрунтована відстань між місцем проживання/знаходження клієнта та місцем продажу страхових продуктів (або місцем знаходження представництва страхової компанії).
- Частий та необґрунтований потік коштів між фінансовими установами, що знаходяться в різних юрисдикціях.
- Клієнти-юридичні особи, чия структура ускладнює ідентифікацію кінцевого бенефіціарного власника або особи, яка володіє контрольним пакетом акцій.
- Клієнти, які прагнуть до або приймають дуже не вигідний рахунок/програму/положення контракту або райдеру.
- Клієнти, які сподіваються на положення «можливість вивчення контракту» в незвичних умовах¹¹.
- Благодійні фонди та інші неприбуткові організації, які не підпадають під моніторинг та нагляд (особливо ті, які діють на транскордонній основі)¹².
- Посередники, такі як бухгалтери, юристи або інші спеціалісти, які мають рахунки, проводять політику, укладають контракти, діють від імені інших клієнтів та у випадку, коли страхова компанія покладає необґрунтовані сподівання на посередника.
- Політично заангажовані особи.
- Клієнти, в яких бенефіарний власник не відомий (деякі трасти).
- Клієнти, які були представлені опосередковано.
- Клієнти, які використовують незвичні способи оплати, наприклад готівку, еквівалент готівки (у випадках, коли використання готівки або еквіваленту готівки є незвичним) або структуровані грошові інструменти.

¹¹ Положення – це положення контракту, часто обов’язкове відповідно до національного законодавства, яке дозволяє власнику або ануїтанту страхового контракту вивчати контракт протягом певної кількості днів та повертати його для повної оплати.

¹² Див. Спеціальну рекомендацію VIII.

- Клієнти, які прагнуть до швидкого терміну закінчення страхового контракту (включаючи період для вивчення контракту), особливо за свій рахунок, або коли здійснюється платіж чи направляється чек про відшкодування до очевидно не причетної третьої особи.

- Клієнти, які не надто проявляють зацікавленість до інвестиційної реалізації страхового продукту, але дуже цікавляться положеннями щодо терміну закінчення цього продукту.

- Клієнти, які неохоче надають ідентифікаційну інформацію при купівлі страхового продукту або які надають мінімальну або на вигляд неправдиву інформацію.

113. Схожі питання, критерії або обставини можуть підходити до ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, пов'язаними з бенефіціаром (ами) контракту про страхування життя.

Ризик, який становить продукт/послуга/операція

114. Загальна оцінка ризику повинна також визначати потенційні ризики, що становлять різноманітні продукти та послуги, які пропонують страхові компанії. Компанії зі страхування життя мають враховувати ризики, пов'язані з певними продуктами та послугами, які не є характерними для таких страхових компаній, але які використовують послуги компаній для доставки продукту. Наступні заходи дозволяють підвищити врахування ризику від продукту:

- Отримання переказів або переводів від третіх сторін.
- Отримання платежів на великі суми або необмежених платежів або великої кількості платежів із меншими сумами.
- Отримання готівкових платежів або підтверджених платіжних доручень або готівкових чеків.
- Отримання рідких платежів, що випадають із звичайної платіжної практики або платіжної схеми.
- Дозвіл на списання у будь-який час із обмеженими витратами або оплатою.
- Згода на використання як гарантії при позиці та/або запис «за згодою сторін» або інший траст із підвищеним ризиком.
- Продукти, що дозволяють великі потоки готівки.
- Продукти, що передбачають одноразові платежі на великі суми, поєднані із властивостями ліквідності.
- Продукти з положеннями «вільного вигляду», зокрема, якщо вони розраховані на незвичайні обставини (наприклад, відсутні причини для довіри або зроблено запит на переказ коштів непов'язаній третій стороні,

іноземній фінансовій установі, або суб'єкту, розташованому в країні високого ризику).

- Продукти, що передбачають зміну контракту без повідомлення бенефіціара до моменту пред'явлення позову.

Змінні, які впливають на рівень ризику

115. Методологія підходу, заснованого на оцінці ризику, компаній зі страхування життя або посередників мають також враховувати зміни, які впливають на рівень ризику, що стосуються клієнта або операції. Ці змінні, окремо або разом, можуть підвищувати або знижувати ризик від окремого клієнта, продукту, каналу реалізації, географічного розташування або операції, та можуть включати:

- Доступна публічна інформація про клієнта.
- Поєднання факторів підвищеного ризику у відносинах з клієнтом. Наприклад, клієнт може вважатись таким, що становить високий рівень ризику, якщо він або вона бажає придбати продукт, що становить середній/низький рівень ризику, оплачує методом, що становить високий рівень ризику та/або проводить операцію, яка є незвичайною для типового клієнта в межах профілю категорії.

- Групове строкове страхування життя – ризик у відносинах може підвищуватись або знижуватись залежно від таких факторів як чи є корпоративний спонсор компанією із встановленою ринковою вартістю акцій, кількість працівників, сума виплат, умови виплати працівникам, списання готівки та умови пролонгації полісу при звільненні. Національне законодавство може передбачати застосування пом'якшених заходів належної обачності за цих обставин у спосіб, передбачений стандартами FATF.

- Регулярність та тривалість відносин. Довготривале страхування життя зазвичай становить менший ризик. Однак, публічні докази злочинної фінансової діяльності частини клієнтів може змусити страхову компанію переоцінити ризик, що становить клієнт, зокрема, якщо поліс містить елементи інвестицій, до яких є доступ за вимогою.

- Використання корпоративних посередників або інших структур без наявної комерційної або іншої раціональної вигоди або засобів, що без необхідності ускладнюють отримання полісу у власність або іншим чином створюють недоліки прозорості. Використання таких засобів або структур без ґрунтовних пояснень підвищують ризик.

Контроль випадків з високим рівнем ризику

116. Страхові компанії зі страхування життя та посередники повинні впровадити відповідні політики, процедури та заходи контролю, щоб пом'якшити ризики відмивання коштів та фінансування тероризму тими клієнтами, продуктами та країнами, які становлять підвищений ризик за їхньою оцінкою. Відповідні заходи та заходи контролю можуть включати:

- Систему ідентифікації та моніторингу клієнтів та операцій, що становлять високий рівень ризику, в межах їх ділових стосунків у компанії.
- Вдосконалення заходів належної обачливості чи програми «Знай свого клієнта та контрагента». Заходи мають бути спрямовані на посилення обізнаності страхової компанії зі страхування життя або посередника про клієнтів, з якими мають справу, про істинне джерело походження грошей для оплати продукту, та розуміння зовнішнього прояву звичайної поведінки клієнта при купівлі такого продукту.
- Впровадження процесу надання згоди на укладення рахунку/полісу/контракту або встановлення ділових відносин.
- Посилення моніторингу операцій (частота, пороги, обсяги тощо).
- Посилення заходів контролю та збільшення частоти перегляду ділових відносин.

117. Такі ж заходи та заходи контролю часто орієнтуються більш ніж на один виявлений критерій, але не обов'язково вимагати, щоб страхові компанії встановлювали особливі заходи контролю, спрямовані на кожен або всі критерії.

Розділ 2: Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

Заходи належної обачливості щодо клієнта

118. Заходи належної обачливості/«Знай свого клієнта» призначені для того, щоб страхова компанія зі страхування життя або посередник могли переконатись у вірності ідентифікації кожного клієнта, бенефіціарного власника та бенефіціара поліса та оцінити із прийнятним рівнем конфіденційності вид діяльності та операції клієнта. Відповідно до закону, що застосовується, процедури страхової компанії зі страхування життя або посередника мають містити:

- Ідентифікація та перевірка дійсності інформації про кожного клієнта до або в ході процесу встановлення ділових відносин.
- Ідентифікація дійсного власника та застосування відповідних заходів до перевірки дійсності інформації про будь-якого дійсного власника.
- Ідентифікація дійсного власника контракту страхування життя під час або до виплати або на момент, коли бенефіціар намагається виконати законні права за полісом. Зазвичай та за відсутності індикаторів високого ризику, перевірки проти шахрайства щодо ідентифікації бенефіціара під час виплати мають бути адекватними.
- Отримання відповідної додаткової інформації для розуміння ситуації та діяльності клієнта, включаючи очікувані природу та розміри операцій. Відповідні заходи належної обачності мають періодично оновлюватись як частина процесу оцінки ризику.

119. 9 Рекомендація FATF дозволяє страховим компаніям зі страхування життя перекладати на посередників, таких як брокери або інші треті сторони, здійснення певних елементів заходів належної обачності, за умови запровадження таких заходів¹³:

- Негайне отримання від посередника або іншої третьої сторони необхідної інформації заходів належної обачності.
- Впевнитись, що копії даних ідентифікації та іншої відповідної документації щодо заходів належної обачності можуть бути невідкладно отримані за запитом.
- Впевнитись, що посередник або інша третя сторона підпадає під регулювання та нагляд та здійснює заходи, що відповідають заходам належної обачності та вимогам ведення обліку.

¹³ Рекомендація 9 не застосовується при аутсорсінгу або агентських відносинах (наприклад, агенти)

- Покладатись лише на тих посередників або інших третіх сторін у країнах, які адекватно застосовують стандарти FATF¹⁴.

- Усвідомлювати, що всю повноту відповідальності за ідентифікацію та перевірку даних несе страхова компанія. Однак, посередники мають також бути відповідальними за достовірність інформації.

За відповідності даним умовам, страхова компанія може перекладати на посередників або на треті сторони забезпечення вимог заходів належної обачності, а також збір інформації з метою та для цілей ділових відносин.

120. На практиці, покладання на треті сторони часто не виправдовують себе через втручання інших членів тієї ж фінансової групи. Така ситуація також може виникнути у ділових стосунках між страховою компанією та страховим посередником.

121. Страхові компанії зі страхування життя та посередники визначають вимоги належної обачності для кожного клієнта. Зазвичай це включає стандартний рівень належної обачності, що застосовується до клієнта.

122. Відповідно до національних законів, стандартний рівень належної обачності може бути знижено для сценаріїв із визначеним нижчим рівнем ризику, таких як:

- Клієнти, які є компаніями із публічною ціною котирування акцій, що підпадають під регуляторні вимоги про розкриття інформації.

- Клієнти, які є іншими фінансовими установами (національними або закордонними), що підпадають під режим протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму згідно Рекомендацій FATF.

- Операції на мінімальні суми для окремих видів операцій, таких як¹⁵:

- Поліси страхування життя, в яких щорічний внесок не перевищує 1000 доларів/євро або одноразовий внесок не перевищує 2500 доларів/євро;

¹⁴ При визначенні країн, в яких посередники відповідають поставленим вимогам, страхова компанія має враховувати інформацію, отриману від компетентних органів та публічну інформацію, доступну у звітах про взаємні оцінки FATF, МВФ, Світового банку та Регіональних організацій за типом FATF.

¹⁵ Дивіться Пояснювальну записку до Рекомендації 5, параграф 12, лістинг як приклад застосування спрощених заходів належної обачності або послаблених заходів: поліси страхування життя, в яких щорічний внесок не перевищує 1000 доларів/євро або одноразовий внесок не перевищує 2500 доларів/євро; поліси страхування за пенсійними схемами, якщо відсутні положення про відмову та поліс не може бути заставлено; та пенсії працівників, внески на які нараховуються як частина від зарплати.

- Поліси страхування за пенсійними схемами, якщо відсутні положення про відмову та поліс не може бути заставлено;
- Пенсійна, звільнення за віком або схожа схема, що надає працівникам переваги при звільненні, за якої внески здійснюються як частина від зарплати та правила схеми не дозволяють передачу членського інтересу за схемою (наприклад, низькі страхові внески).

123. Заходи належної обачності мають бути посилені стосовно тих клієнтів, бенефіціарних власників та бенефіціарів, які визначені як такі, що становлять підвищений ризик. Це має бути результатом оцінки страхової компанії зі страхування життя або посередника діяльності клієнта, структури власності, очікуваного або поточного обсягу та типу операцій, в тому числі операцій із країнами, що становлять підвищений ризик або визначені законом або положенням як такі, що становлять підвищений рівень ризику, такі як політичні діячі¹⁶ та клієнти без особистого контакту¹⁷. При виявленні інших факторів підвищеного ризику, слід перелічити один фактор за іншим, але це не означає, що будь-який одиничний фактор неодмінно ініціює підвищення рівня ризику. Визначення множини факторів має призвести до застосування посилених заходів.

Моніторинг клієнтів та операцій

124. Ступінь та суть моніторингу, що здійснюється страховою компанією зі страхування життя або посередником, залежить від розміру компанії, існуючого ризику відмивання коштів та/або фінансування тероризму, використовуваного методу моніторингу (ручного, автоматичного або комбінованого) та виду діяльності, який досліджується. Застосовуючи підхід, що ґрунтується на ризику, до моніторингу, страхові компанії зі страхування життя або посередники повинні усвідомлювати, що не всі операції, рахунки/поліси/контракти, або клієнти підпадуть під моніторинг однаково. У високоавтоматизованих операціях, прийнятна практика протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму, що ґрунтується на оцінці ризику, може бути розпочата з фільтрування тих операцій та клієнтів, які потребують окремого моніторингу з великої кількості операцій та, які обробляються високоавтоматизованими методами. Метою процесу має бути виявлення клієнтів, діяльність яких здається незвичайною або вимагає подальшого аналізу для виявлення наявності підстав для підозр. Ступінь моніторингу

¹⁶ Дивіться Рекомендацію 6.

¹⁷ Дивіться Рекомендацію 8.

ґрунтується на ризиках, що становить клієнт, від операції або послуги, які проводить клієнт, та розташування клієнта й операції. Ці методології моніторингу можуть з часом змінюватись, ґрунтуючись на специфічному досвіді роботи з клієнтом, або на підставі загального досвіду всієї страхової компанії. Методології та процеси моніторингу також мають враховувати загальну кількість ситуацій із підвищеним рівнем ризику, ресурси страхової компанії та інформацію, доступну для використання страховою компанією.

125. Принциповою метою моніторингу у системі, що ґрунтується на оцінці ризику, є реагування на питання стосовно підприємств на базі аналізу більшості ризиків страховою компанією зі страхування життя або посередником. Регуляторні органи мають враховувати та приділяти належну увагу рішеннями, прийнятими страховими компаніями зі страхування життя або посередниками, впевнившись, що ці рішення відповідають законодавчим та регуляторним вимогам, та є обґрунтованими та адекватно задокументованими.

126. Відповідно до національного законодавства, моніторинг за підходом, що ґрунтується на оцінці ризику, повинен дозволяти страховій компанії зі страхування життя або посереднику встановлювати власні грошові або інші пороги для визначення операцій, ґрунтуючись на розмірі або типі. Визначені ситуації або пороги, що використовуються для цієї мети, мають періодично переглядатись для визначення адекватності існуючому рівню ризику. Внесення змін до системи та процесів має базуватись на аналізі ефективності та продуктивності попередніх результатів, нової інформації, яка є підставою для таких змін, та можливості страхової компанії здійснити такі зміни. Результати моніторингу завжди мають бути задокументовані.

Звітування про підозрілі операції, в тому числі про спроби проведення операцій або діяльності.

127. Звітування про підозрілі операції або діяльність є визначальним для можливості країни використовувати фінансову інформацію для боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та іншими фінансовими злочинами. Режим звітування країни закріплюється у національних законах, які вимагають від компаній надавати повідомлення, якщо існують підозри щодо операції.

128. Якщо встановлені законодавчі або регуляторні вимоги звітування про підозрілу діяльність, як тільки виникла підозра, звіт має бути надано, та за цих обставин підхід, що ґрунтується на оцінці ризиків не застосовується.

129. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, може застосовуватись з метою виявлення підозрілої діяльності, наприклад, шляхом спрямування додаткових ресурсів у ті сфери, де страхова компанія або посередник виявив підвищений рівень ризику. Цей процес описаний у попередньому розділі. Як складову підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, страховій компанії або посереднику слід використовувати інформацію, надану компетентними органами у процесі виявлення підозрілої діяльності. страхова компанія або посередник також має періодично оцінювати адекватність власної системи виявлення та звітування про підозрілі операції.

130. Причина звітування про підозрілі операції має бути задокументована систематично або вручну (або комбіновано). При цьому процесі має бути зроблено зрозумілий аудиторський запис та дотримано наявні вимоги ведення обліку, які застосовуються.

Навчальна підготовка та підвищення поінформованості

131. Рекомендація 15 вимагає, щоб для страхових компаній та посередників проводились навчальні програми щодо боротьби з відмиванням коштів та/або фінансуванням тероризму. Ці програми мають включати прийнятні та пропорційні положення тренінгів з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму для працівників. Обов'язок кожної страхової компанії або посередника встановлювати успішні заходи контролю спирається як на навчання, так і на поінформованість. Це вимагає забезпечення всіх працівників компанії мінімальним рівнем загальної інформації про закони, положення та внутрішню політику з протидії ВК/ФТ. Поточне навчання може проводитись у час та у спосіб, що відповідає стратегії зменшення загального ризику страхової компанії або посередника, та методології можуть бути розроблені на підставі спеціального навчального досвіду або загального досвіду страхової компанії.

132. Застосування різних методів підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, на навчальних семінарах надає кожній страховій компанії або посереднику додаткової гнучкості стосовно частоти, механізмів передачі та фокусування таких навчальних семінарів. страхова компанія або посередник має переглядати власну робочу силу та агентів, та наявні ресурси, та запроваджувати навчальні програми, що містять відповідну інформацію з протидії відмиванню коштів та/або фінансування тероризму, зокрема:

- Пристосовані до обов'язків працівників (наприклад, контракт з клієнтом або операції).
- Деталізовані на належному рівні (наприклад, персонал, який працює з клієнтами, складні продукти або продукти, які управляються клієнтом).
- Повторювані залежно від рівня ризику операцій, що проводяться.

133. Навчання з протидії ВК/ФТ має враховувати внутрішні процедури протидії ВК/ФТ, які вимагають, щоб ситуації з підвищеним рівнем ризику спрямовувались до та керувались спеціалістом організації по протидії ВК/ФТ.

Розділ 3: Внутрішній контроль

134. Для ефективного застосування страховими компаніями зі страхування життя та посередниками підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, процедура, що ґрунтується на оцінці ризику, повинна бути впроваджена в межах системи внутрішнього контролю компанії або посередника. Вище керівництво відповідальне за забезпечення у страховій компанії зі страхування життя або посереднику дотримання ефективної внутрішньої структури контролю, в тому числі моніторингу та звітування про підозрілу діяльність. Сильне лідерство та участь вищого керівництва у боротьбі з відмиванням коштів та/або фінансуванням тероризму є важливим аспектом запровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Вище керівництво має створити культуру відповідності для забезпечення дотримання працівниками страхової компанії зі страхування життя або посередника політики, процедур та процесів, які обмежують та контролюють ризики.

135. На додаток до інших відповідних внутрішніх заходів контролю, характер та межі заходів контролю з протидії ВК/ФТ будуть залежати від низки факторів, включаючи наступні:

- Характер, масштаби та складність діяльності страхової компанії зі страхування життя та пов'язаних з нею посередників.
- Різноманітність операцій страхової компанії зі страхування життя або посередника, в тому числі географічне різноманіття.
- Загальний профайл клієнта, продукту та діяльності страхової компанії зі страхування життя або посередника.
- Використовувані канали збуту.
- Обсяг та розмір операцій.
- Ступінь ризику кожного етапу операції страхової компанії зі страхування життя або посередника.
- Межі, в яких страхова компанія зі страхування життя підтримує відносини безпосередньо з клієнтом, або через посередників, третіх сторін, кореспондентів або шляхом безособового доступу.

136. Програма внутрішнього контролю повинна включати такі процедури:

- Визначення особи або осіб, відповідальних за управління та відповідності ризиком ВК/ФТ, які:
 - Є незалежними від діяльності, які підлягає моніторингу;
 - Генерує інформацію, необхідну для Ради директорів для отримання уявлення про управління ризиком та відповідності страховою компанією зі страхування життя або посередником;

- Має вчасний та безперешкодний доступ до документів ідентифікації клієнта, всіх книг, реєстрів, рахунків, інших облікових записів, ваучерів та іншої відповідної інформації.

- Забезпечення підвищеної уваги до операцій (товарів, послуг, клієнтів та географічного розташування) страхової компанії зі страхування життя або посередника, які є більш вразливими до зловживань осіб, що відмивають кошти та інших злочинців, а також до порад та інформації від галузевих асоціацій або регуляторних та правоохоронних органів.

- Забезпечення регулярних перевірок оцінки ризику та процесу управління, враховуючи оточуюче середовище, в якому працює страхова компанія або посередник, та діяльність на ринку.

- Забезпечення дотримання вимог з протидії відмивання коштів та/або фінансуванню тероризму та програми перевірок.

- Перевірка наявності відповідних заходів контролю перед запровадженням нового товару або зміною вже існуючого товару, що призводить до підвищення ризику.

- Інформування вищого керівництва щодо ініціатив з відповідності, виявлених недоліків відповідності, проведених корегуючих заходів та наявних повідомлень про підозрілу діяльність.

- Забезпечення послідовності програми незважаючи на зміни у керівництві або складі працівників, або структурі.

- Приділення уваги щодо дотримання усіх регуляторних вимог з ведення обліку та звітування, рекомендацій з протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму та забезпечення своєчасного реагування на зміни регуляторних вимог.

- Запровадження політик, процедур та процесів, пов'язаних із застосуванням заходів належної обачності, які ґрунтуються на оцінці ризику.

- За необхідності встановлення відповідних заходів контролю за клієнтами, операціями та товарами, що становлять підвищений рівень ризику, таких як обмеження операцій або погодження з керівництвом.

- Забезпечення своєчасної ідентифікації підзвітних операцій та добросовісного складання повідомлень, що вимагаються.

- Забезпечення відповідного нагляду за працівниками, які складають повідомлення, надають певні виключення, здійснюють моніторинг підозрілої діяльності або беруть участь в будь-якій іншій діяльності, що є частиною програми протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму компанії.

- Включити заходи з протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму до посадових інструкцій та оцінки робітників з цих питань.

- Організація відповідних навчальних семінарів для всіх пов'язаних з цими питаннями працівників.

- По можливості розробка спільних заходів контролю для об'єднань компаній.

137. Вище керівництво потребуватиме засоби для незалежного обґрунтування розвитку та функціонування оцінки ризику та пов'язані з цим заходи контролю, та отримувати відповідний позитивний досвід від того, що адаптована методологія, що ґрунтується на оцінці ризику, відображає профайл ризику страхової компанії зі страхування життя або посередника. Це незалежне тестування та звітування має здійснюватись, наприклад, департаментом внутрішнього аудиту, зовнішніми аудиторами, спеціалістами – консультантами або іншими кваліфікованими сторонами, які не залучені до запровадження або здійснення програми відповідності страхової компанії щодо протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму. Тестування має ґрунтуватись на оцінці ризику (звертаючи увагу на методологію визначення клієнтів, продуктів та послуг, що становлять підвищений рівень ризику); має оцінювати адекватність загальної програми страхової компанії зі страхування життя або посередника щодо протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму; якість управління ризиком щодо операцій, департаментів та дочірніх компаній страхової компанії зі страхування життя або посередника; та включати періодичну оцінку, що ґрунтується на оцінці ризику, високо пріоритетних питань та циклічну, всебічну оцінку процедур та тестування.

Доки не розроблено вичерпного переліку, тематика виїзних перевірок може включати:

- Застосування групової політики
- Оцінка ризику, пов'язаного з кожним напрямом діяльності
- Межі формального документування оцінки та сегментування продуктів, каналів збуту, типів клієнтів та географічного розташування клієнтів
 - Межі заходів належної обачності, в тому числі ідентифікація нових клієнтів, облік клієнтів та збирання інформації «Знай свого клієнта»
 - Додаткові заходи належної обачності, що застосовані до клієнтів або діяльності, що становить високий рівень ризику, наприклад, політичні діячі
 - Запровадження процедур моніторингу операцій та перевірка сигнальних маячків
 - Політики, що визначають як та на підставі чого можуть оновлюватись дані про клієнта
 - Якість внутрішніх систем та заходів контролю, в тому числі процеси ідентифікації та звітування про великі суми готівки та підозрілі операції
 - Політики ведення обліку та полегшення пошуку доказів ідентифікації або записів про операції
 - Межі, частота та аудиторія навчання щодо протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму та оцінки ефективності
 - Відповідні зразки тестування
 - Якість та достатність звітування вищого керівництва та Правління щодо визначення адекватності та ефективності

Немає набору «вірних відповідей» на ці теми. Основною метою є те, що (1) страхова компанія дотримується мінімальних регуляторних вимог, (2) страхова компанія визначає свої ризики стосовно відмивання коштів та фінансування тероризму, розробляє засоби найліпшого управління цими ризиками та залучає достатні ресурси для цієї мети; та (3) вище керівництво є відповідним чином відповідальним за заходи контролю щодо протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму.

ДОДАТОК 1:

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ ОРГАНІВ СТРАХОВОГО НАГЛЯДУ ЩОДО ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ ТА/АБО ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ (ЖОВТЕНЬ 2003):

Загальний принцип страхування 28. Протидія відмиванню коштів, боротьба з фінансуванням тероризму (ПВК/БФТ)

Наглядові органи вимагають від страховиків та посередників, якщо такі страховики та посередники пропонують продукти зі страхування життя або інші види інвестиційного страхування, вживати ефективних заходів для стримування, виявлення та звітування про відмивання коштів та фінансування тероризму відповідно до Рекомендацій FATF.

Пояснювальна записка

28.1. У більшості юрисдикцій – членів Міжнародної асоціації органів страхового нагляду за законом, відмивання коштів та фінансування тероризму є кримінальними злочинами. Відмиванням коштів є обробка доходів, отриманих від злочинної діяльності, з метою приховання їх злочинного походження. Фінансування тероризму включає пряме або опосередковане забезпечення коштами, як законно, так і незаконно отриманими, для здійснення терористичних актів або для діяльності терористичних організацій.

28.2. Страховики та посередники, зокрема ті страховики та посередники, які пропонують продукти зі страхування життя або інші види інвестиційного страхування, можуть бути залучені, свідомо або несвідомо, до відмивання коштів та фінансування тероризму. Це наражає їх на правові, операційні та репутаційні ризики. Наглядові органи разом із правоохоронними органами та у співпраці із іншими наглядачами, повинні адекватно здійснювати нагляд за страхувальниками та посередниками для цілей ПВК/БФТ для попередження та протидії таким видам діяльності.

Суттєві критерії

А. Заходи, яких вимагає законодавство в сфері ПВК/БФТ та діяльність наглядових органів, мають відповідати критеріям тих Рекомендацій FATF, які застосовуються до сектору страхування¹⁸.

¹⁸ Дивіться Рекомендації FATF 4-6, 8-11, 13-15, 17, 21-23, 25, 29-32 та 40, а також Спеціальні Рекомендації IV, V та ПВК/БФТ Методологію для опису повного переліку ПВК/БФТ заходів, що вимагаються.

Б. Наглядний орган має відповідні повноваження щодо нагляду, правозастосування та санкцій з метою здійснення моніторингу та забезпечення дотримання вимог ПВК/БФТ. Крім того, наглядовий орган має повноваження для вживання необхідних наглядових заходів для попередження злочинців або їх співучасників від набуття або перебування бенефіціарними власниками суттєвого або контрольного інтересу, або здійснення функції управління у страховику або посереднику.

В. Наглядний орган має відповідні повноваження щодо співробітництва із національним Підрозділом фінансової розвідки (ПФР) та правоохоронними органами, а також з іншими наглядачами, як національними, так і міжнародними, для цілей ПВК/БФТ.

Г. Наглядний орган залучає відповідні ресурси – фінансові, людські та технічні – для здійснення наглядової діяльності у сфері ПВК/БФТ.

Д. Наглядний орган вимагає від страховиків та посередників, зокрема від тих, які пропонують продукти зі страхування життя або інші види інвестиційного страхування, дотримуватись вимог ПВК/БФТ, що відповідають Рекомендаціям FATF, що застосовуються до сектору страхування, в тому числі:

- Вживання необхідних заходів належної обачності щодо клієнтів, бенефіціарних власників та бенефіціарів;
- Вживання посиленних заходів до клієнтів, які становлять підвищений рівень ризику;
- Зберігання повних записів щодо діяльності та операцій, в тому числі даних щодо заходів належної обачності, щонайменше протягом 5 років;
- Здійснення моніторингу складних, незвично великих операцій, або незвичних схем операцій, які не мають явної або видимої економічної або законної мети;
- Звітування про підозрілі операції до ПФР;
- Розробка внутрішніх програм (включаючи навчання), процедур, заходів контролю та функцій аудиту для протидії відмиванню коштів та боротьби з фінансуванням тероризму;
- Забезпечувати виконання закордонними філіями та дочірніми компаніями відповідних заходів ПВК/БФТ, що вимагаються національним законодавством.

Додаток 2:

Джерела подальшої інформації

Існують різноманітні джерела інформації, що можуть допомогти країнам та фінансовим установам у розробці підходу, що базується на оцінці ризику. Цей розділ окреслює ряд корисних веб-посилань, якими можуть скористатись країни та фінансові установи. Вони надають додаткові джерела інформації, але подальшу інформацію можна отримати з інших інформаційних джерел, а саме оцінок заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

А. Документи FATF

Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF) – це міжурядовий орган, метою якого є розвиток та стимулювання національної та міжнародної політики щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

Основні джерела включають в себе 40 Рекомендацій по боротьбі з відмивання коштів та 9 Спеціальних Рекомендацій по боротьбі з фінансування тероризму, Методологію оцінки відповідності Рекомендаціям FATF, Посібник для країн та експертів з оцінки, звіти про методи та тенденції (типології), а також звіти про взаємну оцінку.

Б. Міжнародні органи/Організації

Міжнародна Асоціація органів страхового нагляду (IAIS)

Міжнародна Асоціація органів страхового нагляду включає в себе 180 страхових регуляторів та наглядових органів з більш ніж 130 країн. Метою цієї організації є співпраця та сприяння удосконаленню страхового нагляду на вітчизняному та міжнародному рівнях для підтримки ефективних, широких, захищених та стійких страхових ринків на користь та для захисту власників страхового полісу; сприяння розвитку професіональних страхових ринків та глобальній фінансовій стабільності. Асоціація видала принципи (напр. Принципи та методи страхування), стандарти (напр. Наглядовий стандарт відповідно до належних вимог та оцінки страхувальників), посібники (напр. Посібники по боротьбі з ВК та ФТ; Посібник по боротьбі зі зловживанням страхувальників; Посібник по запобіганню, виявленню та усуненню шахрайства в страхуванні).

“Трансперенсі Інтернешнл” (Transparency International)

“Трансперенсі Інтернешнл” – глобальна суспільна організація по боротьбі з корупцією, що об’єднує людей в могутню всесвітню коаліцію, націлену на припинення спустошливого впливу корупції на чоловіка, жінку та дітей у

всьому світі. Метою "Трансперенсі Інтернешнл" є звільнення світу від корупції.

В. Законодавство/Рекомендації щодо підходу, що базується на оцінці ризику

Австралія.

Закон про боротьбу з відмиванням злочинних доходів та фінансуванням тероризму 2006р. (регулюється Міністерством Юстицій Австралії):

www.comlaw.gov.au/comlaw/management.nsf/lookupindexpagesbyid/IP200627290?OpenDocument

Принципи боротьби зі злочинними доходами та фінансуванням тероризму (регулюються Австралійським Центром Аналізу та Звітів про Операції)

[www.austrac.gov.ua/aml_ctf_rules.html](http://www.austrac.gov.au/aml_ctf_rules.html)

Бельгія

Філія Бельгійської Комісії з питань банківської діяльності, фінансів та страхування щодо зобов'язань вживання заходів належної перевірки та запобігання використанню фінансових систем з метою відмивання коштів та фінансування тероризму.

www.cbfa.be/eng/bo/circ/pdf/ppb_2004_8_d_250.pdf

Положення Бельгійської Комісії з питань банківської діяльності, фінансів та страхування по запобігання відмивання коштів та фінансуванню тероризму:

www.cbfa.be/eng/vt/vz/circ/pdf/regulations_27-07-2004.pdf

Канада

Канада, Офіс керівника фінансових установ – Посібники щодо запобігання та виявлення відмивання коштів та фінансування тероризму: Солідна справа та Фінансова практика

www.osfisif.gc.ca/app/DocRepository/1/eng/guidelines/sound/guidelines/B8_e.pdf

Рекомендації Центру аналізу фінансових операцій та звітів Канади (FINTRAC):

<http://www.fintrac-canafe.gc.ca/publications/guide/Guide4/4-eng.asp#66>

Італія

Частина 1 та 2 рекомендацій щодо повідомлень про підозрілу діяльність Банку Італії для всіх фінансових посередників, що діють на території Італії

www.bankaditalia.it/vigilanza_tutela/vig_ban/norma/provv:internal&action=lastLevel.action&Parameter=vigilanza_tutela

Японія

Агенство з питань фінансових послуг Японії – законодавство та рекомендації

www.fsa.go.jp/en/refer/legislation/index.html

Джерсі

Комісія з фінансових послуг – Рекомендації по боротьбі з відмиванням коштів:

www.jerseyfsc.org/the_commission/anti-money-laundering/guidance_notes/index.asp

Південна Африка

ПФР – Загальні рекомендації щодо ідентифікації клієнтів

<http://www.fic.gov.za/DownloadContent/RESOURCES/GUIDELINES/16.Guidance%20concerning%20identification%20of%20clients.pdf>

Великобританія, Рекомендації Спільної Наглядової Групи з питань відмивання коштів

Рекомендації Великобританії по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму охоплює кращу практику застосування закону, вимог закону та контролю боротьби з відмиванням коштів, розглядає основний елемент підходу, що базується на оцінці ризику системи запобігання та протидії відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом, Великобританії.

www.jmlsg.org.uk

США

20 березня 2008 р. Мережа з розслідування фінансових злочинів (FinCEN) видала рекомендації “Питання, які часто виникають по програмі відмивання коштів та вимоги щодо звітування про підозрілу діяльність для страхових компаній”; оригінал рекомендацій був випущений 31 жовтня 2005 р.

www.fincen.gov/statutes_regs/guidance/html/fin-2008-g004.html

31 травня 2006 р. FinCEN опублікував питання, які часто виникають по програмі відмивання коштів та вимоги щодо звітування про підозрілу діяльність для страхових компаній, що не були включені до видання 20 березня 2008 р. та які надалі можуть вважатися рекомендаціями для страхових компаній.

www.fincen.gov/statutes_regs/guidance/html/insurance_companies_faq.html

Загальну специфічну інформацію зі страхування можна знайти на веб-сторінці FinCEN; на веб-сайті рекомендації щодо страхування та додаткові навчальні матеріали.

www.fincen.gov/financial_institutions/insurance

Рекомендації по перевірці заходів протидії ВК в рамках Закону по охороні банківської таємниці та відмивання коштів Федеральної Ради з нагляду за фінансовими установами.

www.ffiec.gov/pdf/bsa_aml_examination_manual2006.pdf

Г. Обмін інформацією/зв'язок між державним та приватним сектором

Стаття 314 Закону про боротьбу з тероризмом в США від 2001 р: Положення, що застосовуються відповідно до ст. 314 формують порядок обміну інформацією, з метою недопущення відмивання коштів та терористичної діяльності. Ці положення збільшують поділ інформацією у двох аспектах: і) створюють механізм, за допомогою якого федеральні правоохоронні органи можуть вимагати від фінансових установ інформацію, що пов'язана з підозрілою терористичною діяльністю чи відмиванням коштів; та, ii) заохочує фінансові установи у поділі інформацією між собою, з метою виявлення та звітування про діяльність, що може включати в себе тероризм чи відмивання коштів.

www.fincen.gov/po1044.htm

Консультативна Група по охороні банківської таємниці США: створена в 1992 р. під час Конгресу США, і яку очолює Голова Мережі з розслідування фінансових злочинів (ПФР США) та є основним форумом, в якому питання, що пов'язані з регулюванням Закону про банківську таємницю обговорюються в межах індустрії, регуляторів та правоохоронних органів. Консультативна Група надає консультації Секретарю Міністерства фінансів щодо шляхів покращення значущості даних Закону про охорону банківської таємниці для правоохоронних органів, зменшуючи вплив відповідних зобов'язань на впливові фінансові установи.

<http://uscode.house.gov/download/pls/31C53.txt>

Програми діалогу приватного сектору: США ініціювали діалог щодо боротьби з відмиванням злочинних доходів та фінансування тероризму пов'язуючи регулятори та фінансові установи США з їх колегами з країн Близького Сходу та Північної Африки, а також Латинської Америки.

www.treas.gov/press/release/js4346.htm

www.usmenapsd.org/index2.html

Д. Інші інформаційні джерела щодо сприяння проведення оцінки ризику країн та транскордонної діяльності національними та фінансовими установами.

У встановленні рівнів ризику, що пов'язані з окремою країною чи транскордонною діяльністю фінансові установи та уряди можуть мати вільний доступ до цілого ряду інформаційних джерел, що можуть включати в себе звіти, які окреслюють дотримання міжнародних стандартів та кодів, специфічні оцінки ризику, що пов'язаний з незаконною діяльністю, вивчення корупції та рівні міжнародного співробітництва. Хоча, це невичерпний список, звітами, що знаходять найбільше застосування є наступні:

- Звіти про дотримання міжнародних стандартів та кодів Міжнародного Валютного Фонду та Світового Банку (Програма оцінки фінансового сектору)

- Звіти Світового Банку: www1.worldbank.org/finance/html/cntrynew2.html

- Міжнародний Валютний Фонд:

- www.imf.org/external/np/rosc/rosc.asp?sort=topic#RR

- Оцінки МВФ щодо Офшорних Фінансових Центрів

- www.imf.org/external/np/ofca.asp.

- Звіти про взаємну оцінку Регіональних Організацій по типу FATF:

1. Азіатсько-Тихоокеанська Група по боротьбі з відмиванням коштів (APG)

- www.apgml.org/documents/default.aspx?DocumentCategoryID=8

2. Карибська Група з розробки заходів боротьби з відмиванням коштів (CFATF)

- www.cfatf.org/profiles.asp

3. Спеціальний Комітет Ради Європи з питань взаємної оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL)

- www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/combating_economic_crime/5_money_laundering/Evaluations/Reports_summaries3.asp#TopOfPage

4. Євразійська Група (EAG)

- www.eurasiangroup.org/index-7.htm

5. Група з розробки заходів боротьби з відмиванням коштів в Південній Африці (GAFISUD)

- www.gafisud.org/miembros.htm

6. Група з розробки заходів боротьби з відмиванням коштів країн Близького Сходу та Північної Африки (MENAFATF)

www.menafatf.org/TopicList.asp?cType=train

7. Група по боротьбі з відмивання коштів Східної та Південної Африки (ESAAMLG)

www.esaamlg.org/

8. Міжурядова Група по боротьбі з відмиванням коштів в Африці (GIABA)

www.giaba.org/

- Підгрупа класифікації ризику країни Організації з економічного співробітництва та розвитку (список класифікацій ризику країни, що випускаються після кожного засідання)

www.oecd.org/document/49/0,2340,en_2649_34171_1901105_1_1_1_1,00.html

- Звіт про міжнародну стратегію контролю за наркотиками (щорічно випускається Державним Департаментом США)

www.state.gov/p/inl/rls/nrcrpt/

- Членство Егмонтської Групи – Союз ПФР, що беруть участь у регулярному обміні інформацією та кращою практикою, прийняття в члени Егмонтської Групи базується на формальній процедурі, через яку повинні пройти країни для того, щоб бути обізнаними у діяльності ПФР.

www.egmontgroup.org/

- Сторона, що підписала Конвенцію ООН по боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю

www.unodc.org/unodc/crime_cicp_signatures_convention.html

- Управління з контролю над іноземними активами Казначейства США (“OFAC”) Міністерства економіки та торгівлі США, Програми Санкцій

www.ustreas.gov/offices/enforcement/ofac/programs/index.shtml

- Зведений список осіб, груп та суб’єктів, що підлягають Фінансовим санкціям ЄС

http://ec.europa.eu/comm.external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm

- Комітет Санкцій Ради Безпеки ЄС – Статус країни

www.un.org/sc/committees/

Додаток 3:

Договірні відносини між посередниками та компаніями зі страхування життя

1. Відомо, що посередники відіграють важливу роль у впровадженні та розміщенні страхування життя та інвестуванні інших продуктів страхування, що пов'язані зі страховими компаніями, а також відомо, що їх роль полягає у застосуванні підходу, що базується на оцінці ризику у боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. У цьому посібнику FATF не посилається на іншу термінологію та інтерпретацію, що наявна у країнах-членах FATF, відповідно до характеристики агента та посередника. Характеристика посередників в цьому посібнику вказана, з метою надання високого рівня розуміння різноманітних ролей, що відіграють посередники.
 2. Крім того, регулювання страхового посередництва у всьому світі становить невелику різницю між агентами та брокерами, що застосовують підхід, що базується на оцінці діяльності. Це ґрунтується на розкритті інформації на рівні договору, таким чином споживач на договірній основі є обізнаним у своїх посередницьких компетенціях.
 3. Розглядаючи договірні відносини між посередниками та страховиками різноманітні ситуації можуть виникати як у всьому світі, так і на договірній основі. Договірні відносини можна охарактеризувати наступними визначеннями:
 - а) "Агент" компанії зі страхування життя займається виключно продажем та управлінням інвестування страхового продукту цієї страхової компанії і як такий, може бути робітником компанії зі страхування життя. Однак, "агентом" може, також, бути особа, власний підприємець чи юридична особа, що діє на договірних умовах виключно в цілях цієї компанії зі страхування життя, а також продає, розміщує та керує інвестуванням страхових продуктів цієї компанії.
 - б) Нерідко особа, власний підприємець чи юридична особа працюють в більш ніж одній компанії зі страхування життя на договірних умовах страхувальником з продажу, розміщення та управління інвестуванням специфічного страхового продукту.
- Загалом, заходи багатьох агентів базуються виключно на продукті. Зазвичай, агент не може продати той самий вид продукту більш, ніж одного страхувальника.

в) Іншим видом посередника, що займається впровадженням та розміщенням страхування життя та іншого страхування, що пов'язане з інвестуванням, в межах страхування життя є незалежний посередник, що часто виступає в ролі брокера чи незалежного фінансового радника.

Незалежним посередником може бути власний підприємець чи юридична особа, що, як правило, регулюється в межах країни, в якій він діє, з метою здійснення посередницької інвестиційної діяльності відповідно до страхування життя та інших страхових продуктів, що пов'язані з інвестуванням. Незалежний посередник, здійснює таку діяльність відповідно до правил та вимог, встановлених наглядовим органом, відповідальним за ліцензування такого незалежного посередника. В багатьох випадках, ознакою, що відрізняє незалежного посередника від агента є відсутність договірних відносин з одним чи багатьма страхувальниками для мульти-агента є створення бізнесу на виключній основі.

4. Важливо відмітити, що подані вище категорії можуть мати різне юридичне та загальне визначення в різних юрисдикціях.

Глосарій

Агент

Відповідно до цього посібника, агент здійснює свою діяльність на договірних умовах, з метою виконання функцій заходів належної обачливості, тобто, агент є синонімом до страховика.

Бенефіціарний власник - фізична особа, яка володіє або контролює клієнта та/або особа, від імені якої здійснюється операція. Це поняття також включає осіб, які здійснюють остаточний контроль над юридичною особою.

Бенефіціар – особа, яка отримує вигоду з договору. Див. Методологію FATF, критерій 5.14.

Компетентні органи – це всі адміністративні та правоохоронні органи, які залучені до боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, включаючи ПФР і наглядові органи.

Основні принципи

Основні принципи для ефективного банківського нагляду, видані Базельським комітетом з питань банківського нагляду, цілі та принципи регулювання цінними паперами, видані Міжнародною Організацією з цінних

паперів та основні принципи страхування, видані Міжнародною Асоціацією органів страхового нагляду.

Визначені нефінансові установи та професії

- Казино (включають також інтернет казино);
- Агенти з нерухомості
- Торговці дорогоцінними металами
- Торговці дорогоцінним камінням.
- Адвокати, нотаріуси, бухгалтери – це стосується незалежних практиків, партнерів чи найнятих працівників професійних фірм. Це визначення не стосується «внутрішніх» професіоналів, які є працівниками інших видів установ, та державних службовців, які вже підпадають під заходи боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

Компанії, які надають послуги – стосується всіх осіб та установ, які не підпадають в іншій сфері під дію Рекомендацій FATF та які надають третім сторонам будь-які з наступних послуг:

- діяти в якості агента юридичних осіб;
- діяти (або визначати особу, яка буде діяти) в якості директора або секретаря компанії, партнера товариства або займатиме схожу посаду по відношенню до юридичних осіб;
- надання зареєстрованого офісу, ділової, кореспондентської або адміністративної адреси компанії, товариству чи будь-якій іншій юридичній особі;
- діяти (або визначати особу, яка буде діяти) в якості повіреного трасту;
- діяти (або визначати особу, яка буде діяти) в якості номінального власника акцій іншої особи.

Визначений поріг

Сума, що зазначена в Пояснювальній Записці до Рекомендацій FATF

Канали розповсюдження

В межах цього посібника, каналами розповсюдження є засоби, через які надаються страхові продукти та послуги споживачу. Термін "розповсюдження" та "постачальник" застосовуються відповідно до всіх каналів розповсюдження та включають в себе різноманітні терміни, що описують тих, хто продає продукти, які пропонують страховики.

Рекомендації FATF

Посилання на 40+9 Спеціальних Рекомендацій FATF по боротьбі з фінансуванням тероризму.

Фінансові установи

Будь-яка особа чи установа, що здійснює одну чи більше підприємницьких діяльностей та операцій на ім'я чи від імені споживача:

1. Прийняття депозитів та інших коштів, що підлягають виплаті від громадян[5]
2. Позика[6]
3. Фінансовий лізинг[7]
4. Трансфер коштів чи цінностей[8]
5. Випуск та управління платіжними засобами (кредитні та платіжні картки, чеки, дорожні чеки, поштові грошові перекази та банківські чеки, електронні кошти)
6. Фінансові гарантії та фінансові зобов'язання
7. Торгівля:
 - інструментами грошового ринку(чеками, рахунками, депозитними сертифікатами, деривативи)
 - іноземною валютою;
 - валютою, відсотковою ставкою та індексними інструментами;
 - цінними паперами, що підлягають передачі;
 - товарами
8. Участь у випуску цінних паперів та надання фінансових послуг, що пов'язані з такими випусками.
9. Управління власним та колективним портфелем
10. Зберігання та управління готівкою чи ліквідними цінними паперами від імені інших осіб
11. Інші способи інвестування та управління коштами від імені інших осіб
12. Гарантування та розміщення страхування життя чи іншого страхування, що пов'язане з інвестуванням[9]
13. Обмін коштів та валюти

Якщо фінансова діяльність здійснюється особою чи установою на разовій чи дуже обмеженій основі (маючи відношення до численних та абсолютних критеріїв), що спричиняє незначний ризик відмивання коштів, то таким чином країна може вирішити, що застосування заходів по боротьбі з відмиванням коштів не є необхідним повністю чи частково.

За дуже обмежених та обґрунтованих обставин та базуючись на доведеному низькому ризику відмивання коштів, країна може вирішити не застосовувати

деякі чи всі Рекомендації FATF до певних фінансових діяльностей, що зазначені вище.

Примітка:

[5] Це також стосується приватної банківської діяльності

[6] Серед іншого, це включає в себе: споживчий кредит; іпотечний кредит; факторинг, за наявності чи відсутності ресурсу; та доходи з комерційних операцій (враховуючи форфейтинг).

[7] Не поширюється на фінансовий лізинг по відношенню до споживчих продуктів.

[8] Застосовується у фінансовій діяльності у формальному та неформальному секторах, напр. в альтернативній діяльності переказу коштів. Див. Пояснювальну записку до Рекомендації VI. Це не застосовується до фізичних та юридичних осіб, забезпечують фінансові установи виключно повідомленням чи іншими системами підтримки для переказу коштів. Пояснювальна записка до Рекомендації VII.

[9] Застосовується як до страхування, так і до страхових посередників (агенти та брокери).

Юридичні утворення

Юридичні утворення – це трасти або інші подібні юридичні утворення. Приклади інших схожих заходів по боротьбі з відмиванням злочинних доходів та фінансування тероризму охоплюють фідуцію (fiducie), тройханд (treuhand) та фідейкоміссо (fideicomiso).

Юридичні особи

Корпоративні органи, установи, інститути, партнерства, асоціації чи будь-які схожі організації, що можуть створити постійні споживчі відносини з фінансовою установою іншим чином чи володіти майном.

Політичні діячі - особи, які наділені значними державними функціями в іноземній країні, наприклад Голови держав або урядів, політики вищого рангу, працівники вищих урядових, судових та військових органів, керівники державних компаній, членів значних політичних партій. Ділові відносини з членами сім'ї або близькими партнерами політичних діячів передбачають ризик аналогічний тому, який становлять відносини із власне політичними діячами. Це визначення не охоплює посадовців нижчого рангу у вищезазначених категоріях.

Банк-оболонка

Банк, що зареєстрований в юрисдикції/країні, в якій він не має фізичної присутності та який не має ніяких відношень до регулюючої фінансової групи.

Наглядові органи/регулятори

Визначені компетентні органи, які несуть відповідальність за відповідність фінансових установ з вимогами щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.